

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

תצוה - ז' אדר

מה אתם יראים - כבר "באתי לגני אחותי כלח"
להשפיע על עשרה יהודים

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות (ליל ויום) ג', (ליל ויום) ועש"ק וש"ק פ' תצוה, ז', יו"ד וי"א אדר ראשון ה'תשנ"ב

ובשתי הטעמים - דרוש ביאור
והסברי:

א) בנוגע להטעם דמיתת משה בשבעה באדר - כיון ש, בשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד", „כדאי (הוא יום¹⁰) הלידה שתכפר על המיתה¹¹ [כמודגש בביטול שמחת המן (וגזירתו כו') כש, נפל . . פור בירח שמת בו משה", כיון ש, לא הי' יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד¹²], למה נקבע בתורה הרמו על זמן מיתתו של משה (ע"י שלא נתפרש שמו) ולא על זמן לידתו שמכפר על המיתה?¹²

ב) בנוגע להטעם דאמירת „מחני נא מספרך¹³” - כיון שאמירה זו (היתה לאחרי י"ז תמוז¹⁴), ונכתבה בתורה בפרשת תשא (שלאחרי פרשת תצוה), למה נרמז קיומה (בסמיכות לשבעה באדר, ו) בפרשת תצוה¹⁵ (ובפרט

א. פרשת תצוה היא הפרשה היחידה בתורה; לאחרי לידת משה בשבעה באדר² (ראשון³) שלא נתפרש בה שמו של משה.

ומצינו שתי טעמים בדברי: (א) כיון שבשבעה באדר (ראשון⁴) מת משה², נרמז זמן הסתלקותו בכך שלא נזכר שמו בפרשה בתורה שקריאתה בסמיכות לזמן הסתלקותו⁵. (ב) כיון שאמר משה, „ואם אין מחני נא מספרך⁶”, ו„קללת חכם אפילו על תנאי (ולא נתקיים התנאי) באה⁷”, לכן, אף שהקב"ה נענה לבקשתו (ובמילא לא נתקיים התנאי), מ"מ, נתקיים ה, „מחני” מפרשה אחת בתורה⁸.

1) „עד משנה תורה” (פי' הרא"ש), שבכמה פרשיות (עקב, ראה, שופטים, תצא ונצבים) לא נזכר שמו של משה. ויש לומר, שכיון ש, משנה תורה” הו"ע אחד והמשך אחד, „אלה הדברים אשר דבר משה גוי” שבסוף שנת הארבעים סמוך למיתתו, חזר על כל דברי התורה (בכל הפרשיות שבד' הספרים) ובאופן ש, מדובר בעד עצמו” (ולא כ, שלישי המדבר” כבספרים שלפנ"ו (פתיחת הרמב"ן עה"ת) - הי"ז נחשב (בענין זה) כמו פרשה אחת שבתחילתה ובראשיתה נזכר שמו של משה (ראה לקו"ש ח"ב ע' 675).

2) מגילה יג, ב.

3) ראה סוטה יב, ב; „אותה שנה (שנולד משה) מעוברת היתה” (ונולד באדר ראשון). וראה לקו"ש חכ"ו ע' 204 (פרטי הדעות והשקו"ט בזה).
4) ראה מכילתא בשלח טז, לה; „שנת עיבור היתה” (ומת באדר ראשון). וראה לקו"ש חט"ו ע' 342 (פרטי הדעות והשקו"ט בזה).
5) מאור עינים פרשתנו. ועוד.
6) תשא לב, לב.
7) מכות יא, סע"א ובפרש"י.

8) פי' הרא"ש ובעה"ט ריש פרשתנו. וכ"ה ברבותינו בעה"ת ובחיי תשא שם. זו"ת שה"ש בתחלתו (ס, ג). וראה חז"ג רמו, א.

9) ויש לומר, שלכן יש צורך בב' הטעמים (ובלשון הגרמא: „וצריכא”), דיש בזה מה שאין בזה.

10) כ"ה גירסת רש"י שבע"י.

11) מגילה שם ובפרש"י. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ו בתחלתו.

12) ראה עד"ז לקו"ש חט"ו ע' 343 ואילך - בנוגע לקביעת ז' אדר ליום תענית (בגלל מיתת משה), ולא ליום שמחה (בגלל לידת משה).

13) ראה גם לקו"ש חכ"א ע' 173, ובהערות שם.

14) „בי"ז תמוז נשתברו הלוחות, ובי"ח שרף את העגל ודן את החוטאים, ובי"ט עלה (לבקש רחמים), שנאמר (תשא לב, ל) ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם וגוי” (פרש"י שם לג, יא) - ובהמשך לזה אמר „ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא”.

15) ראה לקמן הערה 17.

משיחות ג', ועש"ק וש"ק פ' תצוה, ז' יו"ד וי"א אד"ר ה'תשנ"ב 3

(ד) בריא (תקיף²¹) מזליי²² - מעלה מיוחדת בחודש אדר שלא מצינו דוגמתה בשאר חדשי השנה.

וצריך להבין:

מפשטות דברי הגמרא מוכח רק שלידת משה בחודש אדר מבטלת (ומכפרת על) הענין הבלתי-רצוי שבמיתתו בחודש זה (שבגלל זה הי' המן „שמה שמחה גדולה“), ולכאורה אין ראי' שבגלל זה תגדל מעלתו של חודש זה יותר מכל שאר חדשי השנה?

שאלה זו מתחזקת יותר ע"פ המבואר במדרשי חז"ל פרטי הענינים דהגורל דהמן:

„כשאמר²³ המן הרשע לאבד את ישראל אמר היאך אני שולט בהן הריני מפיל גורלות. . התחיל בחודש ניסן ועלה בו זכות פסח, באייר זכות פסח קטן וכו'“, והולך ומונה הזכויות של כל י"א חדשי השנה, עד ש„עלה ראש חודש אדר ולא מצא בו שום זכות“, „חזר ובדק במזלות, טלה זכות פסח. . שור נמצא זכות יוסף וכו'“, והולך ומונה זכות המזלות דכל י"א חדשי השנה, עד ש„בא לו מזל דגים שהוא משמש בחודש אדר ולא נמצא לו זכות²⁴, ושמה מיד ואמר, אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות, ולא עוד אלא שבאדר מת משה רבן²⁵, והוא

להדעות¹⁶ שפרשת תצוה נאמרה לפני חטא העגל?

ג) גם צריך להבין הקשר והשייכות דב' הטעמים ול"ז, שלהיותם טעמים על אותו ענין, מסתבר לומר שיש קשר ושייכות ביניהם¹⁷, כדלקמן.

ב. ויובן בהקדים הביאור בגודל העילוי דלידת משה בשבעה באדר (יום שמחה¹⁸) שפועל על כל חודש אדר:

בנוגע לחודש אדר - איתא בגמרא: „כיון שנפל פור בחודש אדר שמח (המן) שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא הי' יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד“, היינו, שלידת משה בשבעה באדר פועלת ביטול והפיכת גזירת המן בחודש אדר, באופן ש„החודש גו' נהפך גו' לשמחה¹⁹“, ולכן „משנכנס אדר מרבין בשמחה²⁰“, ו„אדר

16) זח"ב קצה, א. רכד, א. רמב"ן ר"פ ויקהל. וכן משמע מרמב"ן וראב"ע ר"פ תרומה.

17) בהשקפה ראשונה יש לומר, שהשייכות שביניהם היא בצירופם יחד - שהקיום ד„מחני“ הוא בפרשה שקורין בסמיכות לזמן מיתת משה* (ועפ"י תתורן השאלה למה נקבע בפרשת תצוה דוקא). אבל, מסתבר יותר לומר שיש גם קשר ושייכות בתוכנם של ב' הטעמים - מיתת משה בשבעה באדר, ואמירתו „מחני נא“.

18) ראה נזיר יד, א ובתד"ה אמר. ועד"ז בפי' הרא"ש שם.

19) אסתר ט, כב. - ולהעיר, שמפסוק זה למדים ש„כל החודש כשר לקריאת המגילה“ (ירושלמי מגילה פ"א ה"א - הובא בשו"ע או"ח סתרפ"ח וברמ"א שם).

20) תענית כט, סע"א. ובפרש"י: „ימי נסים היו לישראל פורים ופסח“ - שהתחלת וסיבת הנס דפסח (יצי"מ) היא בלידת מושיען של ישראל בז' אדר (ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 344 ואילך).

* אף שבספרים שהובא הטעם ד„מחני נא“ לא נזכר ע"ז הקשר למיתתו בשבעה באדר.

21) גירסת הרא"ש.

22) שם, ריש ע"ב.

23) אסתר פ"ז, יא (וראה לקמן שוה"ג להערה 168).

24) ומ"ש „וידגו לרוב בקרב הארץ“, וארוז"ל (ברכות כ, סע"א. וש"נ) „מה דגים שבים מים מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם וכו'“ (כקושיית היפה ענף שם) - ראה לקמן הערה 75.

25) ושאני „מרחשון זכות שרה אמנו שמתה בו“ - ש„חושבו לזכות שמתה מצער בשרות העקידה“ (חידושי הרד"ל ופי' יפה ענף שם).

כל בני עד סוף כל הדורות) - גובר מזלם של ישראל³³.

ומזה מובן גם בנוגע להמזל דהחודש - שבחודש שנולד בו משה (הוא ישראל) עוזר המזל של החודש להתגברות המזל דישראל, ולכן, אדר דבריא ותקיף מזליי, היינו, שלידת משה (הוא ישראל) בשבעה באדר פועלת על כל החודש³⁴ שבו גובר (בריא ותקיף) מזלם של ישראל.

ועפ"ז יש לומר, שסיום דברי המדרש, והוא לא ידע שבשבעה באדר . . . נולד משה" הוא תשובה גם על זה ש, אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות" - שאין צורך בהזכות של אדר ומזלו (כבשאר החודשים, שיש צורך בזכות של החודש והמזל שלו, זכות פסח" וכיו"ב), בגלל שישנו ענין נעלה יותר מהזכות של החודש ומזלו - (התגברות) המזל דישראל, כיון שלידת משה (הוא ישראל) בחודש אדר פועלת העוזר דמזל החודש (אף שאין לו זכות) להתגברות המזל דישראל³⁵.

ד. ויש לומר, שהתגברות מזלם של

לא ידע שבאחד²⁶ באדר מת משה ובאחד²⁶ באדר נולד משה, ואמר כשם שהדגים בולעין כך אני בולע אותך, אמר לו הקב"ה, רשע, דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין, ועכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין".

ובזה מודגש יותר (לכאורה) שלידת משה רק מבטלת הענין הבלתי-רצוי שבמיתתו, בדוגמת ביטול האפשרות ד, אני בולע אותך" כיון ש, פעמים (כולל ובמיוחד, "עכשיו") בולעין, אבל החודש עצמו נשאר במעמד ומצב ש, אין לו זכות ומזלו אין לו זכות, ובודאי לא באופן שיש בו מעלה וזכות יתירה לגבי שאר חדשי השנה?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

ע"פ הידוע²⁷ שביום הולדתו של אדם, המזל השולט ביום הוא עוזר לו²⁸, היינו, שהמזל דהיום עוזר להאדם ש, מזלו (של האדם) גובר" (כלשון הכתוב²⁹, וגבר ישראל), יש לומר, שביום הולדתו של משה - , משה הוא ישראל³⁰ וישראל הם משה . . . נשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכל"³¹ (וכיון ש, אפתשטותא דמשה בכל דרא ודרא"³², כולל משה את

33 וע"ד מ"ש (בשלח שם), והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל". ולהעיר, שפסוק זה קורין בפורים, שהתחלתו בשבעה באדר, ויש לומר, שבוה מרומו שהתנית-כח להנס דפורים הו"ע , וגבר (מזלם של) ישראל" בלידת משה.

34 ועפ"ז יש לבאר הדיוק באסתר"ר, באחד באדר נולד משה" (שבדאי לא פליג על המפורש בקידושין שילפינן מקראי שמיתת ולידת משה בשבעה באדר, כנ"ל הערה 26) - שהכוונה היא להדגיש הפעולה על כל החודש, מאחד באדר, שכולל כל ימי החודש.

35 ועפ"ז יש לבאר המשך דברי המדרש, אמר (המן) כשם שהדגים בולעין כך אני בולע אותך, אמר לו הקב"ה, רשע, דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין, ועכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין" (דלכאורה, כיון ש, דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין, מהו ההכרח ש, עכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין) - שמצד מזלו של אדר

26 כ"ה (באחד" הגירסא באסתר"ר שלפנינו. ובפ"י יפה ענף: ,בשביעי באדר מת משה ובשביעי באדר נולד כצ"ל, וילפינן זה מקראי בקדושין ל"ח ע"א". וראה לקמן הערה 34.

27 ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 331 ואילך. ח"ב ע' 398 ואילך, ובהנמסר שם.

28 ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח, ובקה"ע שם.

29 בשלח יו, יא.

30 ולהעיר מ"ש (בהעלותך יא, כא), שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבך" (ראה לקו"ת בהעלותך לא, ד. לג, ב. ובכ"מ), וכידוע ש, כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה" (תניא רפ"מ"ב).

31 פרש"י חוקת כא, כא.

32 תקו"ז תס"ח (קרב, רע"א. קיד, רע"א).

וראה ב"ר פנ"ו, ז. ח"ג רעג, א.

(ב) באדר דשנת העיבור יש ששים יום - שרומז על הענין דביטול בששים, היינו, נתינת כח לביטול כל ענינים בלתי-רצויים⁴⁴ והפיכתם לטוב, ועד שראויים לאכילתם של ישראל להיות דם ובשר כבשרם, כמשל „דברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים ומתוקנים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש“⁴⁵.

(ג) ועוד ועיקר: על ידו נעשית השלימות דכל חדשי הלבנה שמשותווים לשנת החמה - שרומז על קיום היעוד⁴⁶ „והי' אור הלבנה כאור החמה וגו' שבעתיים כאור שבעת הימים“, לעתיד לבוא, כש„עתידיים להתחדש כמותה“.

וכל זה מודגש יותר בקביעות שנה זו שר"ח אדר ראשון חל ביום שלישי וביום רביעי:

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב⁴⁷ - „כפליים לתושי“⁴⁸, ומתקן גם הענין הבלתי-רצוי דיום שני (שנבראת בו מחלוקת⁴⁸), „אחד לגמר מלאכת השני ואחד לגמר מלאכת היום“⁴⁷,

ויום רביעי - שבו נתלו „שני המאורות הגדולים“⁴⁹, שרומז „שיהי' אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית, כמו שהיתה קודם מיעוטה שנאמר ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים“⁴².

ועוד ועיקר - צירוף ב' הימים דר"ח

(44) ומרומז ב„כפלים (לתושי“ - „תושי“ קאי על התשת כח הסט"א כו' (תו"א יתרו טו, ב. ובכ"מ).

(45) תניא פכ"ז.

(46) ישעי' ל, כו.

(47) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

(48) ב"ר שם.

(49) בראשית א, טו. פרש"י שם, יד.

ישראל בחודש אדר (בגלל לידת משה) ניכרת גם בכך שחודש אדר הוא חודש העיבור³⁶, חודש כפול (ב' חדשים, ששים יום), ועל ידו דוקא נשלם החסרון דשנת הלבנה לגבי שנת החמה³⁷, ועד לאופן של שלימות ותמימות („שנה תמימה“³⁸) יותר משנת החמה³⁹ - כי, מכל „חדשי השנה (ש)הם חדשי הלבנה“⁴⁰ השייכים לישראל ש„דומין ללבנה ומונין ללבנה“⁴¹ ו„עתידיים להתחדש כמותה“⁴² (משא"כ אה"ע שדומין ומונין לחמה⁴¹), גדלה מעלתו של חודש אדר („בריא ותקיף מזלי“⁴³) שבו גובר מזלם של ישראל.

וכמה פרטים בזה:

(א) אדר דשנת העיבור כולל שני חדשים - שהחידוש דמולד הלבנה, שרומז על החידוש דישראל, הוא באופן ד„כפלים (לתושי)“⁴³.

(מזל דגים) ישנה אפשרות לכאן ולכאן („פעמים נבלעין ופעמים בולעין“), אלא, שלידת משה („הוא ישראל“) באדר פועלת שהמזל דאדר עוזר להתגברות מזלם של ישראל („עכשיו אותו האיש נבלע מן הבלעין“).

(36) ועפ"ז יומתק שלידת משה היתה באדר ראשון, בשנה מעוברת (כנ"ל הערה 3).

(37) ש„יתירה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום“ (רמב"ם הל' קידוה"ח פ"א ה"ב. וראה שם פ"ו ה"ד. פ"י ה"א).

(38) ערכין לא, א - במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.

(39) שהרי, בשנת החמה ישנם ש"ס"ה ימים, ובשנת העיבור (שלימה, שחשון וכסלו מלאים) ישנם שפ"ה ימים - יתרון של עשרים יום, שנוסף על מילוי החסרון די"א יום, יש בו גם „מקדמה“ לשנה הבאה (ראה מפרשי הרמב"ם הל' קידוה"ח שם).

(40) רמב"ם ריש הל' קידוה"ח.

(41) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אה"ת

בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(42) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

(43) ל' הכתוב - איוב יא, ו. וראה שמו"ר

רפמ"ו.

שלהם הוא מבחי' „אין“ (ע"ד מ"ש⁵⁸ „והחכמה מאין תמצא“), אין שאינו מושג (ולכן יש בהם ענין המס"נ שלמעלה מהשכל).

וענין זה מודגש בלידת משה (בחודש אדר) שהיא גם הלידה דישראל („משה הוא ישראל“) – כי, לידה קשורה עם עצם המציאות שלמעלה ממס (שהרי בעת הלידה אינו נקרא בשם)⁵⁹, ורומז על עצם הנשמה שלמעלה מ„חמשה שמות (ש)נקראו לה“⁶⁰ (למעלה אפילו מ„יחידה“ שגם היא „שם“ לעצם הנשמה)⁶¹, וזהו תוכן הענין דהתגברות מזלם של ישראל, עצם הנשמה, בחינת „אין“ (בחודש אדר).

ועפ"ז יש לבאר הקשר והשייכות דלידת משה לפורים (שהמנ לא הי' יודע שבשבעה באדר נולד משה) – כי, „אנו רואים שכל הימים שהיו בנ"י בסכנה מפני גזירת המן . . . היו כולם בבחי' מס"נ ממשכ⁶² . . . כי בכל שעה ושעה היו מוכנים למסור נפשם להריגה ולא לעבור דת ח"ו“, „מסירת נפש על קדוש השם, שהרי אם רצו להמיר דתם לא הי' המן עושה להם כלום, שלא גזר אלא על היהודים, אלא שהם מסרו עצמן למות כל השנה כולה, ולא עלה להם מחשבת חוץ ח"ו“⁶³, והכח לזה הוא ע"י התגלות עצם הנשמה, שזהו תוכן הענין דלידת משה (בחודש

אדר ראשון, שלישי ורביעי, ג' וד': הצירוף דג' (שלישי) וד' (רביעי) הוא „גד“⁶⁰, שפירושו „מזל טוב“⁶¹, שבוה מודגש עוד יותר הענין ד„בריא ותקיף מזל“⁶². וענין זה קשור עם לידת משה בשבעה באדר – כמרומז בצירוף המספרים ג' וד' יחדיו שעולים שבעה⁶², היינו, שלידת משה בשבעה באדר פועלת התגברות המזל („בריא ותקיף מזל“⁶²) בכל חודש אדר, שנכלל בב' הימים דראש חודש, ג' וד', „גד“, „מזל טוב“ (בריא ותקיף).

ה. ויש לבאר תוכן הענין דהתגברות מזלם של ישראל (מצד לידת משה) בחודש אדר – בעומק יותר:

„מזל“ דישראל – קאי על שרש הנשמה למעלה, כידוע⁶³ שירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף היא הארה מהנשמה בלבד, אבל עיקר הנשמה ומקורה נשאר למעלה, ונקראת „מזל“ („אדם (ד)אית ל'י מזלא“⁶⁴ ו„הכל תלוי במזל“⁶⁵), מלשון „נוזל“, שהוא המקור להיות נוזל ממנו ההשפעה ורוח חיים.

וזה שאמרו חז"ל⁶⁶, „אין מזל לישראל“ – קאי על מזלות השרים וכוכבים אשר חלק לכל העמים⁶⁷, שישאל הם למעלה ממזלות אלו, אבל גם לישראל יש מזל, ואדרבה, המזל דישראל הוא נעלה יותר באין-ערוך משאר המזלות, כי, המזל

(50) וגם „דג“ – מזלו של חודש אדר (מזל דגים).

(51) ויצא ל, יא ובפרש"י.

(52) וי"ל שרומז על „שבעתיים כאור שבעת הימים“.

(53) לקו"ת ר"פ האינו. ובכ"מ.

(54) שבת נג, ב. וש"נ.

(55) חז"ג קלד, רע"א. קפט, ריש ע"ב.

(56) שבת קנו, א.

(57) כלשון הכתוב – ואתחנן ד, יט.

(58) איוב כח, יב.

(59) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 205. וש"נ.

(60) ב"ר פי"ד, ט. דבר פי"ב, לו.

(61) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

(62) ועל שם זה נקראים בכל המגילה, „יהודים“

– ע"ש ההודא והמס"נ שמצד נקודת היהדות (ראה תו"א מג"א צו, א, צט, א. ובכ"מ).

(63) תו"א שם צו, א, קכ, ד (בהוספות).

ובכ"מ.

שנקראו „אדירים“, כמארוז⁷⁰ „אדירים אלו ישראל⁷¹, שנאמר⁷² ואדירי כל חפצי במ“, „אדיר מלשון חוזק ואומץ . . . להתחזק בעבודת בוראם⁷³, כולל ובמיוחד „החוזק והאומץ למס"ג באחד שלמעלה מהשכל⁷⁴.”

ועפ"ז יש לבאר הפירוש (ע"ד הרמז) בדברי המדרש „אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות“ – שלאחרי הידיעה ש„באדר . . . נולד משה“, שמצד זה גובר מזלם של ישראל בחודש אדר, אזי מתגלה שבחינת „אין“ (ה„מזל לישראל“) הוא הזכות של אדר ומזלו⁷⁵.

ו. ויש להוסיף ולבאר השייכות דלידת משה לשבעה באדר דוקא:

שבעה באדר מורה על השלימות דחודש אדר – שבעה ימים רצופים שכוללים כל שבעת ימי השבוע, שבעת ימי בראשית, ימי הבנין (כללות העולם)⁷⁶, כפי שהם בחודש אדר, שבזו מרומז שהמעלה והשלימות דחודש אדר

אדר⁶⁴, גילוי (לידה גם מלשון גילוי) העצם דישראל.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בלשון חז"ל ש„אדר בריא ותקיף מזלי“ – שהמזל הוא באופן של חוזק ותוקף (ע"ד „וגבר ישראל“):

כיון שבאדר מתגבר מזלם של ישראל, בחינת „אין“, עצם הנשמה – אזי מתגלה החוזק והתוקף („בריא“ ותקיף) דעצם הנשמה („מזלי“), נקודת היהדות שבכאז"א מישראל, שיש בו החוזק והתוקף למסור נפשו על קדושת שמו ית'.

ולהוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו של החודש – „אדר“ – שפירושו תוקף וגבורה⁶⁶, כמארוז⁶⁷ „הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר, שנאמר⁶⁸ אדיר במרום ה'“, „כלומר שאדר לשון קיום וחוק ולכן נקרא אדר⁶⁹, היינו, שבחודש זה מודגש החוזק והתוקף דישראל,

ולכן נפל הגורל על חודש אדר, ו„על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור“ (אסתר ט, כו), „הפור הוא הגורל“ (שם ג, ז. ט, כד) – ש„גורל“ רומז על עצם הנשמה, שהתקשרותה עם הקב"ה היא באופן שלמעלה מטעם ודעת, מסירת נפש, שהיתה בגלוי בימי הפורים (ראה תו"א שם קכא, א. קכג, ג ואילך. ובכ"מ).

65 וי"ל ע"ד הרמז – ש„בריא“ הוא בר י"א: י"א – רומז על העצם דישראל שקשור עם בחי „אחד עשר“ (י"א), „אנת הוא חד ולא בחושבן“, „אחד“ שלמעלה מעשר ספירות, מצד בחינת ה„יחידה“, עצם הנשמה שלמעלה מעשר כחות. ו„בר“ י"א – פירושו (כמו „בן חורין“) שמציאותה היא המציאות דיי"א. ועוד י"ל, ש„בר“ הוא מלשון גילוי (ראה חולין מג, ב. כש"ט הוספות ס"ד ואילך. ושי"ג), היינו, שבחי"ה היא בגילוי.

66 לקוטי לוי"צ על פסוקים ומזו"ל ריש ע'

צט.

67 ביצה טו, סע"ב.

68 תהלים צג, ד.

69 פרש"י ביצה שם.

70 מנחות נג, סע"א.

71 וי"ל ע"ד הרמז – ש„אדיר“ אותיות י"א דר, שבחי"ה י"א (יחידה) היא באופן של דירה (בגלוי ובהתיישבות). וראה לקמן הערה 86.

72 תהלים טז, ג.

73 חדא"ג מהרש"א מנחות שם.

74 רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ס"ע שמא.

75 ועפ"ז יש לבאר הטעם שלא הוכיר הזכות דמזל דגים, כמ"ש „וידגו לרוב בקרב הארץ“, „מה הדגים שבים מים מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם וכו'“ – כיון שדגים קאי על העצם דישראל* שלמעלה מגדר של זכות, בחינת „אין“. 76 ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט.

(* משא"כ בשאר חחדשים – „זכות יוסף“, „זכות פרץ ורחו“, „זכות דניאל“ וכו"ב – מודגשת הזכות המיוחדת של צדיקים אלו, ולא העצם דישראל שהוא בכל ישראל בשוה.)

השכינה לרקיע הראשון וכו' חטאו מצריים נסתלקה לרקיע השביעי, וכנגדן עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה מן העליונים לתחתונים. . אברהם הורידה מן השביעי לששי וכו' משה (שהוא השביעי, וכל⁸² השביעין חביבין⁸³) הורידה מן העליונים לתחתונים (עמד משה והורידה לארץ)."

ולהוסיף, שהתחלת הקמת המשכן (בשבעת ימי המילואים שהי' משה מקים את המשכן ומפרקו⁸⁴) היתה בשבעת הימים האחרונים ("הכל הולך אחר החיתום"⁸⁵) דחודש אדר (מכ"ג באדר עד לסיומו של חודש אדר)⁸⁴.

ויש לומר, שבהתחלת חודש אדר מודגש יותר התוקף ("אדיר") דהאל"ף (ראש והתחלת תיבת "אדר") שלמעלה מהעולם ("אדיר"⁸⁶ במרום ה"י, ובהמשך החודש (ובעיקר בשבעה באדר שבו נולד משה) ועאכו"כ קרוב לסיומו (בשבוע האחרון שבו התחיל משה בהקמת המשכן) מודגשת יותר (הכוונה והתכלית דההמשכה וההתגלות בעולם (א' דר, המשך וסיום תיבת "אדר") ע"י המשכן.

אבל, גם בסיומו של חודש אדר שבו התחילה הקמת המשכן, "העמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום" (במשך שבעת ימי המילואים), ו"לא שרתה בו שכינה"⁸⁷, היינו, שעדיין לא היתה ההמשכה וההתגלות בעולם למטה, אלא

(,אדיר במרום ה"י) נמשכת וחודרת ומתגלה בגדרי העולם.

ומרומו בשמו של החודש - "אדר" - א' דר, שרומז על המשכת וגילוי האל"ף (אלופו של עולם) בעולם להיות לו ית' דירה בתחתונים⁸⁷, ובהדגשה יתירה בשבעה באדר - שרומז על עשיית הדירה (דר) לאלופו של עולם (א') בשבעת ימי הבנין.

וענין זה מודגש גם בלידת משה (בשבעה באדר) - כמארוז⁸⁸ ש"בשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אור", היינו, שלידת משה פעלה אור (גילוי אלקות) בכל הבית (גדרי העולם).

ומודגש עוד יותר בעבודתו ופעולתו במשך ימי חייו (שנכללים בלידתו בשבעה באדר) - שעל ידי פעולתו בהקמת המשכן נעשה עיקר ושלמות המשכת וגילוי אלקות בעולם, כדאיאת במדרש⁸⁹, "כשהגיע ר"ח ניסן וצוה הקב"ה להקים את המשכן, שלח להם ע"י משה מה אתם יראים (ש)היו ישראל אומרים הרי עשינו המשכן מתי תבוא השכינה ותשרה בתוך מעשה ידינו", כבר באתי לגני אחותי כלה⁹⁰, א"ר ישמעאל ב"ר יוסי⁹¹ לגן אין כתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למקום שהוא עיקרי מתחילה, וכי עיקר שכינה אינה בתחתונים היתה (בתמי") . . כיון שחטא אדם נסתלקה

87 אה"ת תרומה ע' איתקנו.

88 סוטה יב, א וראה שם יג, רע"א.

89 במדב"ר פ"ג, ב. וראה שהש"ר פ"ה, א.

90 שה"ש ה, א.

81 (ובשה"ש שם: "אמר ר' מנחם חתני דר'

אלעזר בר אבונה בשם ר' שמעון בר' יוסנה" - דיש לומר, שרומז על שלמות הענין השראת השכינה למטה ע"י "גואל (ראשון הוא גואל) אחרון" ש"מנחם שמו" (סנהדרין צח, ב).

82 ויק"ר פכ"ט, יא.

83 רד"ה באתי לגני תשי"ב.

84 ספרי נשא ז, א. במדב"ר פ"ב, טו. ועוד.

85 ברכות יב, א.

86 ומרומז גם ב"אדיר", י"א (דר) - בחינת

אחד עשר, "אנת הוא חד ולא בחושבן", שלמעלה מעשר ספירות שמהם נשתלשלו עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

87 פרש"י שמיני ט, כג.

ז. ועד"ז בנוגע להתגברות המזל
 דישראל בחודש אדר, „אדר בריא מזלי“
 - שקשור עם (לידת משה ב)שבועה
 באדר:

התגברות מזלם של ישראל בחודש
 אדר, „מזלי בריא“, היא, לא רק בנוגע
 לשרוש הנשמה למעלה, בחינת ה„מזל“,
 אלא גם ובעיקר בנוגע להמשכה וגילוי
 בהארת הנשמה שירדה למטה ונתלבשה
 בגוף, כמודגש גם בכך ש„מזל“ הוא
 מלשון נוזל, שהוא המקור להיות נוזל
 ממנו ההשפעה ורוח חיים למטה (כנ"ל
 ס"ה), ובמילא, התגברות המזל בחודש
 אדר פועלת להתגברות דבני" בהיותם
 למטה, נשמות בגופים, וגם בהתעסקותם
 בעניני העולם, כמודגש בענינו של
 שבעה באדר, שרומז על עשיית הדירה
 (דר) לאלופו של עולם (א') בשבעת ימי
 הבנין.

כלומר: אע"פ ש„מזל“ קאי על עצם
 הנשמה, „אין“ שאינו מושג, שהו"ע
 החוזק והתוקף (בריא ותקיף מזלי)
 דמס"ב שלמעלה מהשכל, מ"מ, אין זה
 באופן של יציאה מהעולם (מס"ב
 כפשוטה), אלא אדרבה, שהחוזק והתוקף
 דמס"ב נמשך ומתגלה בכל עניני העבודה
 בעולם לעשות לו ית' דירה בתחתונים -
 כמפורש בגמרא⁹², „מאן דאית לי דינא
 בהדי נכרי . . לימצי נפשי באדר דבריא
 מזלי“, שהפעולה להתגברות המזל
 („בריא מזלי“) היא (לא רק ביחס לעניני
 הנשמה, עניני התורה ומצוותי, אלא גם)
 בנוגע לעניני העולם, ועד למעמד ומצב
 ד„אית לי דינא בהדי נכרי“⁹⁵.

באופן ד„אדיר במרום ה“, כיון
 שההמשכה והגילוי היא עדיין למעלה
 מהעולם⁸⁸.

ועיקר ההמשכה וההתגלות בעולם
 למטה ע"י הקמת המשכן באופן של
 קביעות והשראת השכינה בו - היתה
 בר"ח ניסן (יום השמיני⁸⁹ למילואים)⁹⁴,
 והמשכו בחנוכת המשכן ע"י י"ב נשיאי
 ישראל במשך י"ב הימים מר"ח ניסן עד
 י"ב בו („נשיא אחד ליום“⁹⁰), שבוה
 מודגשת יותר המשכת וגילוי אלקות
 בגדרי העולם - י"ב צירופי שם הוי'
 (מלשון מהוה) שעל ידם נעשית התהוות
 הזמן, י"ב חדשי השנה, והתהוות המקום,
 י"ב גבולי אלכסוני⁹¹, היינו, שגם בגדרי
 העולם (י"ב) נמשכת ומתגלה דרגת
 האלקות שלמעלה מהעולם⁹², שזוה ענינו
 של חודש ניסן, מלשון „נס“⁹³, ועד ל„נסי
 נסים“⁹⁴.

88 ומודגש יותר בקביעות שנה זו, שד' אדר
 חל ביום השלישי בשבוע, ושלמותו ביום הש"ק
 שחל ב"א אדר - דיש לומר, שבוה מרומז שגם
 ההמשכה והגילוי בעולם (ז') היא עדיין למעלה
 מהעולם (י"א). וראה לקמן הערה 168 (באופן
 אחר).

89 ונקרא „יום השמיני“ - להורות על
 המשכת וגילוי דרגת האלקות שלמעלה משבעת
 ימי ההיקף (שו"ת הרשב"א שם. כלי יקר ר"פ
 שמיני).

90 נשא ז, יא וראה לקמן שוה"ג להערה
 168.

91 ראה אוה"ת בראשית ו, סע"ב ואילך.
 ועוד.

92 ויש לומר, שענין זה מודגש יותר בגמר
 חנוכת המשכן ב"ב ניסן, לאחר אד"ר עשר בו -
 שגם הדרגה הכי נעלית דאד"ר עשר („אנת הוא חד
 ולא בחושבן“) בניסן („נסי נסים“) נמשכת
 ומתגלה בגדרי העולם (ביום הי"ב, י"ב חדשים
 וי"ב גבולי אלכסון).

93 ראה פס"ז ולקט"ב בא יב, ב.

94 ראה ברכות נז, רע"א ובפרשיי וחדא"ג
 מהרש"א שם.

95 ולהעיר, שבהשגחה פרטית הגיעה ידיעה
 בערב ש"ק זה ע"ד יהודי שזכה ב„דינא בהדי
 נכרי“. ואף שמדובר במאורע של איש פרטי,
 מ"מ, מצד החיזוי „ואהבת לרעך כמוך“ (וכמודגש
 בסידורו של רבינו הוקן: „נכון לומר קודם

אנן¹⁰³, היינו, שגם לאחרי גאולת פורים נמצאים בניי בגלות [ולא עוד אלא שלאחזי' ה'י חורבן בית שני ואריכות הגלות המר והקשה הזה, עם כל הגזירות ושמדות, רח"ל היל"ת, לא תקום פעמיים צרה¹⁰⁴, שהיו במשך הדורות עד לדור אחרון זה, שרבבות מישראל מסרו נפשם על קדושת השם], שנמצאים במעמד ומצב שיש צורך בחזוק ותוקף דעצם הנשמה («בריא ותקיף מזלי»¹⁰⁵) למס"ג באחד - תנועה של עלי" למעלה מהעולם («אדיר במרום ה"», א' ד, אדר").

ועיקר ושלמות ההמשכה והגילוי למטה בעולם - ע"י בנין ביהמ"ק השלישי («מקדש אדניי כוננו ידך¹⁰⁶») בגאולה השלישית («ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו¹⁰⁶»), בית נצח¹⁰⁷, וגאולה נצחית שאין אחרי' גלות¹⁰⁸ - שייד' לחדש ניסן, «בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, שנאמר¹⁰⁹ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות¹¹⁰, ובו הוקם המשכן» (שכולל גם ביהמ"ק השלישי¹¹¹) ושרתה השכינה (כנ"ל ס"ו).

ה. ע"פ האמור לעיל יש לבאר הקשר והשייכות דשבעה באדר לפרשת תצוה - שענינו של שבעה באדר (לידת משה, «הוא ישראל», והתגברות מזלם של

וכמודגש גם בימי הפורים - שהנס דפורים הוא שבטלה גזירת המן ולא היו צריכים למסור נפשם להריגה ח"ו כדי שלא לעבור על דת, ואדרבה: «ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם⁹⁶», «כי נפל פחד היהודים עליהם⁹⁷, ובמילא, היו יכולים להמשיך לעסוק בקיום התומ"צ מתוך רווחה - «אורה ושמחה וששון ויקר⁹⁸» (הן כפשוטו, והן כדרשת חז"ל⁹⁹), «שמחה¹⁰⁰ ומשתה ויום טוב¹⁰¹» - בכל קכ"ז מדינות המלך, ובמעמד ומצב ש,מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש¹⁰².

אבל אעפ"כ, נס פורים שבחודש אדר הוא באופן ש,אכתי עבדי אחשוורוש

התפלה הרני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך⁹⁴), ה"ז שייד' גם לכל בניי, הן בנוגע להשתתפות בשמחתו, והן בנוגע להוספה* בהצלחת בניי בעניני העולם בחודש אדר ד, «בריא מזלי», מתוך הרחבה ועשירות, באופן ד,ויגבה לבו בדרכי ה"» (דברי הימים ב' יו, ו. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 159 ואילך. וש"נ).

96 אסתר ט, א.

97 שם ה, יו.

98 שם, טו.

99 מגילה טו, ב.

100 אסתר ט, יט.

101 ובענין זה מודגשת המעלה דפורים לגבי יום הכפורים («כפורים», כמו פורים (תקו"ז תכ"א - נו, ב) - ששניהם קשורים עם בחי' הגורל, עצם הנשמה, מ"מ, יש מעלה יתירה בפורים שבחי' הגורל נמשכת ומתגלה למטה בעניני הגוף, «שמחה ומשתה ויום טוב», משא"כ ביום הכפורים שצ"ל «ועניתם את נפשותיכם» (אחרי טו, לא. וראה תו"א מג"א צה, סע"ד ואילך. ובכ"מ).

102 אסתר בסופו.

103 מגילה יד, א.

104 לשון הכתוב - נחום א, ט. וראה לקו"ש

חכ"ג ע' 306 הערה 55 ובשוה"ג שם. וש"נ.

105 בשלח טו, יז ובפרש"י.

106 הושע ו, ב ובפרש"י.

107 ראה זח"א כח, א.

108 מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

109 מיכה ז, טו.

110 ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.

111 ומודגש ביותר בהנצחיות דהמשכן (ראה סוטה ט, סע"א) - מעין ודוגמת הנצחיות דביהמ"ק השלישי.

* ועי' מארז"ל (יומא פג, ב) «דייק בשמא» - שמו יוסף, לשון הוספה, ושייד' לכל בניי, שנקראים ע"ש יוסף (פרש"י תהלים פ, ב. ועוד).

ש, אפילו¹¹⁷ אתה מערבו בכל המשקין שבעולם הוא נתון למעלה מהן¹¹⁸, וז"ל, בלי שמרים, למאור, שלמעלה מ"אור".

(וכל זה כדי) להעלות נר תמיד - כשם שהשמן מאיר כך ביהמ"ק מאיר לכל העולם שנאמר¹²⁰ והלכו גוים לאורך, לכן נקראו אבותינו זית רענן שהם מאירים לכל¹¹⁷, היינו, שתכלית הכוונה היא (לא בענין המס"נ באופן של יציאה מהעולם, אלא אדרבה) שמציאותם של משה וישראל (ואתה תצוה את בני ישראל), עצם הנשמה (שמן גו' זך גו' למאור), תומשך ותתגלה ותאיר בעולם - כמודגש בלידת משה בשבעה באדר, שהתגברות המזל (עצם הנשמה) דמשה וישראל הוא באופן שנמשך ומתגלה בשבעת ימי הבנין (כנ"ל ס"ו-ז).

ועד"ז בסיום הפרשה¹²¹: וועשית¹²² מזבה מקטר קטורת וגו' והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה - שענין הקטורת, שמורה על התקשרות והתחברות דעצם הנשמה עם הקב"ה באופן ש, בחד קטירא אתקטירנא, נמשך ומתגלה ומאיר בעולם, ע"י הנרות¹²³.

ט. עפ"ז יש לבאר גם ב' הטעמים

ישראל, בריא ותקיף מזל", התוקף והחוזק דעצם הנשמה למס"נ באחד) מרומז בהתחלת פרשת תצוה - ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד:

„אתה" - קאי על העצמות דמשה (עצם הנשמה, „מזל") שלמעלה משם, והוא"ו ד, ואתה" - מורה על ההמשכה (שמרומזת בצירור דאות וא"י¹²¹) מהעצמות (מזל") דמשה להיות, תצוה את בני ישראל, באופן של צוותא והיבור (תצוה מלשון צוותא¹²³) עם בני, להיות התגברות מזלם של ישראל, בריא ותקיף מזל", שיתגלה אצלם החוזק והתוקף דעצם הנשמה.

(ועי"ז) „ויקחו אליך¹²⁴ שמן זית זך כתית למאור" - שרומז על ענין המס"נ, כמארז"ל¹²⁵ ש, הוית מסר נפשו על קדושת הקב"ה, וזהו"ע, כתית למאור, כמארז"ל „נמשלו ישראל לזית . . . (ש)אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתייתה¹²⁶, „כך ישראל באים עכו"ם וחובטין אותם ממקום למקום כו"¹²⁷, היינו, שע"י צער ויסורי הגלות מתגלה החוזק והתוקף¹²⁸ דעצם הנשמה, שזהו"ע „שמן גו' זך גו' למאור": „שמן",

(112) ראה לקו"ת מטות פה, רע"ד. ובכ"מ.

(113) תו"א פרשתנו פב, א. ובכ"מ.

(114) „תיבת אליך מיותר, ודורש שענין הוית מרמוז על ישראל, ומשה הוא ישראל, וזהו אליך" (פ"י מהר"ו לשמו"ר ריש פרשתנו).

(115) כ"ה באוה"ת פרשתנו ע' איתקעה - מרבות פ' אמור ס"פ (ל"א), ש, פירוש שם שהוית מסר נפשו כו" (אוה"ת שם ע' איתקמו).

(116) מנחות נג, סע"ב.

(117) שמו"ר ריש פרשתנו.

(118) וראה מנחות שם: „מה זית אין עליו נושרין אף ישראל אין להם בטילה עולמית" - תוקף נצח.

(119) ודוגמתו בוית - שאין בו הרכבה (ירושלמי כלאים פ"א ה"ז. מדרש תהלים קכת, ג).

(120) ישע"י ס"ג.

(121) להעיר גם מב' הפירושים ברשי"ע על הפסוק (פרשתנו כט, מג), „ונקדש בכבודי": (א) „ונקדש המשכן בכבודי שתשרה שכינתי בו", (ב) „אל תקרי בכבודי אלא במכובדים שלי, כאן רמז לו מיתת בני אהרן כו" (ענין המס"נ, „בקרבתם לפני ה' וימותו").

(122) ל, א ואילך.

(123) ראה בארוכה סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 410 (לקמן ע' 346) ואילך.

והעצמות דישראל כפי שהם חד עם עצמותו ית'.

ועפ"ז מובן שגם הטעם דאמירת, "מחני נא מספרך" שייך לתוכן ענינו של שבעה באדר¹²⁸ (שקורין בסמיכות לפרשת תצוה) – יום שנוולד משה, העצמות שלו, הקשורה עם העצמות דישראל, שזוהי הסיבה להמס"נ שלו עבור בני"י באמירת, "מחני נא מספרך", וכתוצאה מזה לא נזכר שמו בפרשת תצוה (שקורין בסמיכות ליום לידתו)¹²⁹, אלא אדרבה: „ואתה“, העצמות שלו שלמעלה משם.

*

י. האמור לעיל ע"ד הנקודה המשותפת דלידת משה (בשבעה באדר) ופרשת תצוה, שבשניהם מודגש העצם דישראל שיש בהם החווק והתוקף למסור נפשם על קדושת שמו ית' – מודגש ביותר בענין שהזמן גרמא, שבימים האחרונים ה"י בשכונה זו מאורע של קידוש השם ברבים ע"י אשה מישראל¹³⁰. ובהקדמה – ש, אין ג' אתנו יודע עד

שבפרשת תצוה לא נתפרש שמו של משה (מיתת משה בשבעה באדר, ואמירתו „מחני נא מספרך“) ושייכותם זל"ו:

הטעם שלא נתפרש שמו של משה בפרשת תצוה בגלל סמיכותה לשבעה באדר, הוא, לא רק בגלל שבשבעה באדר מת משה (שמרומו בסילוק שמו מהפרשה) אלא גם ובעיקר בגלל שבשבעה באדר נולד משה („כדאי הלידה שתכפר על המיתה“) – כי, לידת משה (בשבעה באדר) קאי על התגלות עצם מציאותו שלמעלה משם, שלכן אינו נקרא בשם משה (שבכל הפרשה לא נזכר שמו), אלא „ואתה“, „מהות עצמותך“¹²⁴, ועד ל„אתה“ האמיתי, עצמותו ומהותו ית'¹²⁵.

וכיון שלידת משה (העצמות שלו שלמעלה משם) בשבעה באדר קשורה עם כל בני"י („משה הוא ישראל“), שגובר מולם (עצם הנשמה) של ישראל [וכמודגש בהתחלת הפרשה שה, „אתה“ (העצמות דמשה, ועד לעצמותו ומהותו ית') הוא באופן של המשכה („ואתה“) ועד לצוותא וחיבור („תצוה“) עם העצמות דבני"י („שמן זית זך“)] – לכן, מרומות בפרשה שקורין בסמיכות לשבעה באדר המסירת-נפש של משה עבור בני"י¹²⁶ (העצמות שלהם שלמעלה מהתורה) באמרו „מחני נא מספרך“, ע"ז שלא נזכר שמו, אלא „ואתה“, העצמות שלו שלמעלה משם¹²⁷ – שענין זה מודגש בגלוי בשבעה באדר שבו נולד משה, התגלות העצמות דמשה

(124) כלי יקר ריש פרשתנו.

(125) ראה סד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט.

לקויש חכ"א ע' 178. וש"ב.

(126) ויש לומר, שענין זה מרומז ב„ואתה תצוה את בני ישראל“ – שהצוותא וחיבור דמשה עם ישראל היא באופן שמשם טפל „את הטפל“ לישראל.

(127) ראה לקו"ש שם ע' 175 ואילך.

(128) ולא כפי שנראה בפשטות שענין ד„מחני נא מספרך“ כשלעצמו יכול להתקיים בפרשה אחרת (ואדרבה: מתאים יותר שיתקיים בפרשה שלאחרי אמירת „מחני נא מספרך“, אלא שמצד צירוף טעם אחר (מיתת משה בשבעה באדר) נקבע בפרשת תצוה.

(129) ועפ"ז יומתק שהקיום ד„מחני נא מספרך“ שאמר משה בפרשת תשא נרמז בפרשת תצוה שלפנ"ז – כיון שבת"ב, „ואתה (תצוה)“ (שבה נתיקמה אמירתו „מחני נא מספרך“) מודגשת גם הסיבה שכתוצאה ממנה באה לאח"ז אמירת „מחני נא מספרך“ (מצד ההתקשרות העצמית דמשה וישראל).

(130) מרת פעשא לאה בת ר' שרגא פייבל הלוי לאפיין הי"ד שנהרגה על קידוש השם ביום ה' פ' תרומה, ב' אדר ראשון, וסיום „שבעה“ ביום ה' פ' תצוה, ט' אדר ראשון (המו"ל).

בקידוש השם ברבים בשכונה זו, שבה נמצא בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, בית משולש, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹³⁷, שעל זה נעשה קידוש השם ברבים ביתר שאת וביתר עז.

ויש להוסיף בגודל העילוי וההפלאה דקידוש השם - שמצינו¹³⁸ אצל הבית יוסף שמצד גודל מעלתו ומדרגתו הי' ראוי שהקב"ה יזכה אותו למסור נפשו על קדושת השם, אלא שאח"כ היתה סיבה (ענין שלא הי' מתאים לפי-ערך מעמדו ומצבו) שבגללה נעשו ולא זכה לכך, ונחשב זה לעונש, אף שלאח"ז זכה לחבר את ה"שולחן-ערוך" ולהיות מורה-הוראה לכל בני" עד סוף כל הדורות¹³⁹ - שמוה מובן שהזכות דחיבור ה"שולחן-ערוך" אינה מגעת לגודל הזכות דמסירת נפש על קידוש השם!

ולהעיר מהשייכות לאמירת משה "מחני נא מספרך" - שבוה מודגש שהמס"נ של משה רבינו בשביל ישראל היא למעלה ממציאאותו של משה כפי שקשור עם התורה, שלכן מותר משה רבינו על הזכות להיות כתוב בתורה (באמרו "מחני נא מספרך", "מכל התורה כולה"¹⁴⁰) בגלל המס"נ בשביל ישראל (כשם שהזכות דחיבור השו"ע אינה מגעת

מה¹³¹, אף אחד מאתנו אינו מבין (ואינו יכול להבין) כלל וכלל פשר הדברים, למה עשה ה' ככה?!... ועאכו"כ כשמדובר באשה צעירה, אמא לילדים קטנים שצריכים לאמם ויתגעגעו אחרי... אלא שאין להאריך בענינים של טענות ומענות כלפי הקב"ה, ובלשון הכתוב "ברוב דברים וגו'"¹³², "על כן יהיו דבריך מעטים"¹³³.

ואעפ"כ, יש להדגיש את גודל הענין דקידוש השם ברבים שבמאורע זה, ועוד ועיקר, לזעוק להקב"ה על אריכות הגלות, "עד מתי"... ולבקש ולדרוש ולעשות כל מה שאפשר שתיכף ומיד תבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר"¹³⁴, ומתחיל מצדיקים שקמים לתחי' מיד¹³⁵, וביניהם ובתחילתם האשה צדקנית שנהרגה על קידוש השם, שתיכף ומיד תיפגש נשמה בגוף עם משפחתה וילדי', ותמשיך לחנכם ולגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים, מתוך שמחה וטוב לבב.

יא. ולכל לראש - גודל הענין דקידוש השם ברבים שבמאורע זה:

ידוע המבואר בדברי חז"ל בכו"כ מקומות¹³⁶ ע"ד גודל העילוי וההפלאה והזכות והשכר דקידוש השם, ובפרט קידוש השם ברבים, ובהדגשה יתירה

(137) ראה ד"ה ואתה תצוה תשמ"א ס"ח (סה"מ מלוטק ח"ו ע' קלד), שגילוי והתעוררות כה המס"נ בישראל נעשה ע"י אתפשטותא דמשה שבזמן הגלות, נשיא הדור.
(138) מגיד מישרים ריש פרשתנו. וראה בכ"ז - לקו"ש ש ע' 176 ואילך, ובהערות שם. וש"נ.
(139) ואף שינשם גם הפסקי-דינים שבהגהות הרמ"א - ה"ה בדוגמת ה"מפה" שעל גבי השולחן-ערוך, והשולחן-ערוך עצמו הוא חיבורו של הבית-יוסף.
(140) פרש"י עה"פ.

(131) תהלים עד, ט.
(132) משלי יו"ד, יט.
(133) קהלת ה, א.
(134) ישעי' כו, יט.
(135) ראה חז"א קמ, א.
(136) ולדוגמא: "אין אדם יכול לעמוד במחיצתו" (פסחים ג, א). וראה בארוכה (במעלת מס"ע על קה"ש לגבי כל התורה) שער האמונה לאדאמא"צ בתחלתו. ספר הליקוטים ד"ה להצ"צ ערך מס"נ (ע' תתצ ואילך). וש"נ.

והשלימה בפועל ממש! ולא עוד אלא שניתוסף מאורע הכי חמור שיכול להיות בזמן הגלות - שאשה בישראל ואם לילדים קטנים צריכה למסור נפשה על קידוש השם!

לא נותר לנו אלא להתנחם בכך שמאורע זה הוא המאורע האחרון של מסירת נפש על קידוש השם, ועוד ועיקר, שבזכותה של האשה הצדקנית שמסרה נפשה על קדושת השם, ביחד עם זכותן של נשי ישראל הצדקניות שבכל הדורות, עד לנשי ישראל הצדקניות נשמות בגוף בריא שבדורנו זה, זוכים תיכף ומיד ממש להגאולה האמיתית והשלימה, „כימי צאתך מארץ מצרים“, ש„בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים“¹⁴¹, ועד“ז בהגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד ממש, „בשכר נשים צדקניות שיש בדור“¹⁴².

ואז יהי אמיתת ושלמות הענין דקידוש השם - שהרי כללות ענין הגלות הוא היפך קידוש השם, כמפורש בקרא¹⁴³ „שמי הגדול המחולל בגוים“, „ומהו החילול, באמור אויביהם עליהם עם ה' אלה ומארצו יצאו ולא הי' יכולת בידו להציל את עמו ואת ארצו“¹⁴⁴, וקידוש שמו ית' נעשה ע"י הגאולה, כהמשך הכתוב¹⁴⁵ „וקדשתי את שמי הגדול גוי' וידעו הגוים כי אני ה' . . בהקדשי בכם לעיניכם (ע"י שולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם“, „והתגדלת“¹⁴⁶

לגודל הזכות דמסירת נפש על קידוש השם.

ונוסף על גודל העילוי וההפלאה דקידוש השם ברבים שבכללות הענין דמסירת נפש, ה"ז בהדגשה יתירה במסירת נפש של אשה צעירה אמא לילדים קטנים - כי, מלבד מסירת נפשה, ה"ה „מוסרת“ גם את ילדי' הקטנים, בכך שעזבת ומפקירה אותם לבדם (בידעה גודל הגעגועים של הילדים אלי'), ומשאירה את גידולם וחינוכם לאחרים, ויתירה מזה, שמסירת ילדי' היא מס'נ גדולה יותר ביתר שאת וביתר עוז מהמס'נ שלה, ובמילא ה"ז מסירת נפש למעלה ממסירת נפש!

יב. אבל אחרי כל העילויים וההפלאות שבקידוש השם ברבים, כיון שכבר יצאו י"ח („די והותר“) מסירת נפש על קידוש השם ע"י הגזירות ושמדות שהיו במשך הגלות המר והארור, עד לדורנו זה - זועקים בני" להקב"ה: „עד מתי?!...! היתכן שלאחרי אריכות הגלות המר וזקוקים עדיין למסירת נפש על קידוש השם של אשה צעירה אמא לילדים קטנים?!...!

גם אם רצונו של הקב"ה ב„נחת רוח“ ממסירת נפש - הרי, נוסף לכך שכבר יצאו י"ח מס'נ במשך כל הדורות שלפנ"ז, מספיקה המסירת נפש של בני" בכך שנמצאים עוד רגע אחד בגלות!

בני" נמצאים כבר בגלות יותר מאלף ותשע מאות שנה ומשיח צדקנו עדיין לא בא!... כבר סיימו כל עניני העבודה דזמן הגלות, וכבר נעשו כל הפעולות בכל האופנים האפשריים (כולל ובמיוחד ע"י השמחה בחודש אדר במשך ששים יום), ולא יודעים מה ניתן לעשות עוד, ואעפ"כ, עובר עוד שבוע, עוד יום ועוד רגע, ועדיין לא באה הגאולה האמיתית

(141) סוטה יא, ריש ע"ב.

(142) ל"ש רות רמז תרו בסופו.

(143) יחזקאל לו, כג.

(144) פרש"י שם, כ.

(145) שם, כג"כד.

(146) שם לה, כג.

משיחות ג', ועש"ק וש"ק פ' תצוה, ז' יו"ד וי"א אד"ר ה'תשנ"ב 15

שלימות הגילוי ד, אדיר במרום ה" בכל העולם כולו, שנעשה דירה לו ית'.

יד. ויומתק יותר - שהפרשיות שקורין בתורה בחודש אדר (ובשנה זו, בשני חדשי אדר) קשורות עם עשיית המשכן, ששלימותו בבנין ביהמ"ק השלישי, שממנו אורה יוצאה לכל העולם¹⁵⁰, ועד שהעולם כולו נעשה דירה לו ית', כמו בית המקדש:

תרומה ותצוה - שבהם מדובר אודות הציווי דמלאכת המשכן, בגדי כהונה והחינוך דימי המילואים (כולל ובמיוחד ההקדמה ד, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹⁵¹, והסך-הכל ד, ונקדש בכבודי . . לשכני בתוכם¹⁵²).

כי תשא - , כי תשא את ראש בני ישראל¹⁵³, שרומז על תכלית השלימות בהעלי' דבנ", נשיאת ראש, שתהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (לאחרי גודל הירידה דהחורבן והגלות).

ויקהל פקודי - קיום הציווי דמלאכת המשכן ובגדי כהונה ועד להקמת המשכן גם במעשה בפועל, ובוה מרומות גם השלימות דביהמ"ק השלישי - , פקודי המשכן משכן העדות", ,רמו למקדש שנתמשכן בשני חורבנין¹⁵⁴, בדוגמת "משכון" שחוזר לבעליו בשלימות, כיון שביהמ"ק השלישי הוא גם משולש, שתהי' בו גם השלימות דבית ראשון ודבית שני (ודהמשכן)¹⁵⁵, ואו תהי' גם

והתקדשת¹⁴⁷ ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה'".

*

יג. ההוראה מהאמור לעיל בנוגע לעבודה בפועל:

כבואנו משבעה באדר שחל בפרשת תצוה, שבשניהם מודגשת התגברות מזלם של ישראל, החוזק והתוקף דעצם הנשמה («ואתה») כפי שנמשך ומתגלה בעבודתם ופעולתם בעניני העולם (לא מס"נ ויציאה מהעולם ח"ו וח"ו, אלא נשמות בגופים לאורך ימים ושנים בריאות וטובות), יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז, ובתגברות החיות, בכל מעשינו ועבודתינו בלימוד התורה וקיום המצוות, כולל ובמיוחד בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, כדי להביא בפועל ובגילוי את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז תהי' שלימות ההתגלות הדעצם דישראל, ישראל וקוב"ה כולא חד¹⁴⁸, בכל העולם כולו, שנעשה דירה לו ית' בתחתונים.

בסגנון אחר קצת: העבודה דחודש אדר ש, בריא ותקיף מזלי" היא להביא בפועל ובגילוי את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שנקרא "אדיר" («והי' אדירו ממנו¹⁴⁹»), שאז יתגלה בכל העולם כולו מזלם של ישראל, שנקראו "אדירים", ביחד עם

147) להעיר מהשייכות לאמירת קדיש (וטאו"ח ר"ס נו) אחר נפטר. - ויש לומר, שענין זה מודגש ביותר באמירת קדיש אחר המוסר נפשו על קידוש שמו ית', שעל ידו נתקיים, ונקדשתי בתוך בני ישראל" (אמור כב, לב), "מסור עצמך למיתתה להקדיש את שמי" (פס"ז עה"פ. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 167 ואילך. וש"נ).

148) ראה חז"ג עג, א.

149) ירמ" ל, כא. וראה סנהדרין צה, סע"ב.

150) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

151) כה, ח.

152) כט, מג-מו.

153) ל, יב.

154) לה, כא ובפרש"י.

155) ראה חז"ג רכא, א. וראה לקו"ש חכ"א ע'

ניסן, ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל", כיון שבהתחלת חודש אדר ראשון, ובפרט משבעה באדר, ושלמותו ביום הש"ק אחד עשר באדר, תהי' הגאולה האמיתית והשלמה ובנין ביהמ"ק השלישי והנוכח בפועל ממש.

ולהוסיף, שבשנת העיבור שישנם ב' חדשי אדר, ששים יום, ניתוסף עוד יותר בהתשוקה והגעגועים לחודש ניסן (שבו נגאלו ובו עתידין להגאל) במשך ששים יום, שעיי"ז ממהרים ומזרזים עוד יותר הגילוי דעניני חודש ניסן עוד בהתחלת חודש אדר.

ובכל זה ניתוסף עליו מיוחד בשנה זו - שבאחד עשר בניסן מסתיימת שנת הצדי"ק הקשורה עם מזמור צדי"ק (שבא לאחרי מזמור פ"ט שבו נאמר, "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו"¹⁶⁵, עד לסיום ותותם המזמור, "ברוך ה' לעולם אמן ואמן"), שסימו ותותמו ב"ויהי נועם גו' ומעשה ידינו כוננהו"¹⁶², שקאי בשלימות השראת השכינה בביהמ"ק השלישי¹⁶⁶, עיי' גמר ושלמות מעשינו ועבודתנו בדור זה, דור השביעי¹⁶⁷, שבו נשלמת פעולתו של משה רבינו (גואל ראשון הוא גואל אחרון) בהמשכת וגילוי אלקות בעולם, לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

וכן תהי' לנו - שבאחד עשר באדר (ששים יום לפני אחד עשר בניסן) יושלם כבר הענין דאחד עשר בניסן¹⁶⁸, "ביום

ההקלה דכל בני עיי", גואל ראשון הוא גואל אחרון"¹⁵⁶ ("ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"¹⁵⁷), והמנין העשירי¹⁵⁸ ("פקודי") דכל בני.

ויקרא - "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו גו"¹⁵⁹ - הקריאה (גילוי) והדיבור ההקב"ה לכאור"א מישראל באופן ש"כולם ידעו אותי"¹⁶⁰.

צו - "אין צו אלא לשון זירו מיד"¹⁶¹ - שתיכף ומיד ממש נעשים כל פרטי הענינים שבפרשת צו ע"ד החינוך דשבעת ימי המילואים (שהתחלתם בכ"ג אדר).

ושמיני - יום השמיני למילואים, שבו נתקיימה תפלת משה ואהרן, "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו"¹⁶², יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם"¹⁶³.

ויש לומר, שבשנת העיבור מודגשת השלימות דחודש אדר לגבי שאר חדשי השנה גם בפרשיות שקורין בתורה¹⁶⁴ - שגם קריאת פרשת שמיני שבה מדובר אודות השראת השכינה ביום השמיני למילואים, ר"ח ניסן, היא בחודש אדר, היינו, שכבר בחודש אדר מודגשת השלימות דא' דר, דירה לו ית' בתחתונים.

טו. ויהי"ר - והוא העיקר - שלא יצטרכו להמתין ב' חדשים עד לחודש

(156) ראה שמו"ר פ"ב, ד. לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"ב.

(157) לה, א.

(158) תנחומא תשא ט. ועוד.

(159) א, א.

(160) ירמי' לא, לג.

(161) פרש"י ו, ב.

(162) תהלים צ, יו.

(163) פרש"י ט, כג.

(164) נוסף על המבואר לעיל בסעיף ד'.

(165) פסוק כא.

(166) מדרש תהלים עה"פ.

(167) ראה ד"ה באתי לגני דשנת תשי"א

(סה"מ מלוקט ח"א בתחלתו).

(168) ונתנית כח מיוחדת בקביעות שנה זו

שבאחד עשר באדר (שחל בשבת) נעשית

השלימות דשבעה באדר - שהשלימות דאחד עשר

תצוה: „ויקחו אליך שמן זית זך”¹⁷², וכן בהתחלת פרשת תשא (שמתחילין לקרוא במנחת ש"ק פ' תשא) שבה מדובר אודות שמן המשתחה¹⁷³ - „מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו”, שזהו עיקר ושלמות הענין ד„כי תשא את ראש בני ישראל”, ע”י המשיחה של „ראש בני ישראל” (משה רבינו, גואל ראשון הוא גואל אחרון) למלך המשיח, שיבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, תיכף ומיד ממש.

172) וראה ויק"ר פל"א, יא: „בזכות ההעלות נר תמיד אתם זוכים להקביל פני נרו של מלך המשיח.”
173) ל, כב ואילך.

עשתי עשר יום נשיא לבני אשר”¹⁶⁹, „מאשר שמנה להמו”¹⁷⁰, „וטובל בשמן רגליו”¹⁷¹ - כמודגש בהתחלת פרשת

נמשכת ומתגלה בשבעת* ימי הבנין (גדרי העולם), שגם בחודש אדר (שמצ"ע הוא למעלה מהעולם (כנ"ל ס"ו ובהערה 88)) נעשית כבר השלימות שבחודש ניסן.
169) נשא ז, עב.
170) ויחי מט, כ.
171) ברכה לג, כד.

(* ולהעיר ע"ד הרמז שמאמר המדרש (שבהערה 23) ע"ד מזלו של חודש אדר הוא בפרשה ז' פיסקא י"א, וכן „נשיא אחד ליום” שנאמר בחנוכת המשכן בחודש ניסן הוא בפרק ז' פסוק י"א - דיש לומר, שבזה מרומז שגם בחודש אדר יכולה להיות המשכת וגילוי בחי' י"א בז', כמו בחודש ניסן.

משיחות ש"פ תצוה, י"א אד"ר ה'תשנ"ב

„והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה²“, היינו, שהקטרת הקטורת היא בזמן הטבת⁵ והעלאת הנרות („בעידן הטבה תהא מקטר קטורת“, „בעידן הדלקה תהא מקטר קטורת“⁶).

ויתירה מזה – שהקטורת היא באמצע הטבת הנרות:

לדעת חכמים⁷ – „לא ייטיב את הנרות (שבע נרות, אלא רק חמש) ואח"כ יקטיר אלא יקטיר (באמצע) ואח"כ ייטיב (יגמור הטבת שתיים)“, היינו, שמפסיקין בין הטבת חמש נרות להטבת שתי נרות בקטורת (דלא כדעת אבא שאול ש„מטיב (כולן) ואח"כ מקטיר . . . דכתיב בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות והדר יקטירנה⁸“, ומפסיקין בין הטבת חמש נרות להטבת שתי נרות בוריקת דם התמיד).

(5) פרטי הדעות בפירושו הטבת הנרות (דישון המנורה, נתינת פתילה ושמן חדשים, או הדלקת המנורה), זמנה וכו' – נסמנו באנציק' תלמודית בערכו (וראה שם גם ערך הדלקת הנרות).

(6) יומא טו, א.

(7) שם יד, ב. וראה גם ירושלמי שם פ"ב סוף ה"א (ובמראה פנים שם, ש„לא צריך לפרש דר"י ור"ל דהכא פליגי בפלוגתא דאבא שאול ורבנן בענין הפסקה בין הטבת הנרות, אלא דכ"ע כרבנן ס"ל, ולר"י נמי בקטורת מפסיק להו כו", עיי"ש).

(8) ולהעיר, שבין הערביים מודה אבא שאול לחכמים ש„בעידן הדלקה תהא מקטר קטורת“, ד„שאני התם דכתיב אותו“, „יערוך אותו גו' מערב עד בוקר“, „אותו מערב עד בוקר ולא אחר מערב עד בוקר“, „אין לך עבודת יום כשירה אחר הדלקתן“ (יומא טו, א ובפרש"י. פסחים נט, א ובפרש"י. וראה אוה"ת תנוכה רפ, ב).

א. בהתחלת וסיום פרשת תצוה מדובר אודות הדלקת נרות המנורה:

בהתחלת הפרשה – „ויקחו אליך שמן זית זך גו' להעלות נר תמיד“, „באוהל מועד גו' יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בוקר גו'“. ובסיום הפרשה – „בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות גו' ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים²“.

ועיקר החידוש שבסיום הפרשה – שהדלקת הנרות קשורה עם הקטורת: „ועשית מזבח מקטר קטורת וגו'“⁴,

(1) כו, כ"א.

(2) ל, ז"ה.

(3) ראה נתחומא פרשתנו טו (בתחלתו): „זהו שאמר הכתוב (משלי כו, ט) שמן וקטורת ישמח לב כו'“. ובוהר (ח"א רל, רע"א. ח"ג יא, א. קב, רע"א) מפרש שפסוק זה הוא ע"ד מ"ש בפרשתנו „והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה“, היינו, ש„שמן וקטורת“ קאי על עבודת הקטורת בזמן הטבת והדלקת הנרות (בשמן*), בבוקר ובין הערביים**. וראה בחיי ריש פרשתנו: „במדרש*** שמן וקטורת ישמח לב, שמן המנורה שהי' מתקרב**** בזמן הקטורת, שנאמר ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה“.

(4) ל, א.

* אף שבתחומא מפרש „שמן זה כ"ג שנמשח בשמן המשחה“.

** להעיר, שלשיטת הזהר (ח"ג פז, טע"ב. קפג, א) גם הדלקת הנרות היא ב' פעמים ביום, בבוקר ובין הערביים, כמו הקטורת (כשיטת הרמב"ם – לקמן הערה 11).

*** וי"ל שכוונתו לזהר (ולא לתחומא שמפרש „שמן זה כ"ג“) שמפרש „שמן“ על הנרות.

**** ע"ד לשון הזהר (ח"ג יא, א) „קטורת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב“ (וראה לקמן הערה 74).

וכמודגש באמירתנו („ונשלמה פרים שפתינו"¹⁵) בהתחלת התפלה: פרשת תרומת הדשן, פרשת התמיד, ופרשת הקטורת, ועד ל„אביי הוה מסדר סדר המערכה כו"¹⁶.

ובהדגשה יתירה בפרשת הקטורת – שמלבד אמירת הפרשה בתושב"כ (כבפרשיות דתרומת הדשן ודהתמיד), דפרשת תשא¹⁷: „קח לך סמים גו' ועשית אותה קטורת גו' ונתת ממנה גו'" [כולל גם הדגשת שייכותה להדלקת הנרות, כפי שממשיכים „ונאמר והקטיר עליו אהרן קטורת גו' בהטיבו את הנרות גו' ובהעלות אהרן את הנרות גו'"], מוסיפים ומאריכים גם בפרטי הכנת הקטורת שנתבארו כברייתא: „תנו¹⁸ רבנן פטום הקטורת כיצד וכו' ואחד עשר סממנים היו בה וכו'¹⁹, כדלקמן.

ב. ובהקדם שאלה ותמיהה בנוגע לפרשת הנרות ופרשת מזבח הקטורת שבהתחלת וסיום פרשת תצוה:

לאחרי פרשת תרומה שבה נתבארו פרטי העניינים דמלאכת המשכן, מתחילה פרשת תצוה¹⁹ בכחותנו של אהרן ובניו – „ואתה הקרב אליך („לאחרי שתגמור מלאכת המשכן") את אהרן אחיך ואת בניו גו' לכהנו ליו"²⁰, ע"י עשיית בגדי כהונה („ועשית בגדי קודש גו' לקדשו

והלכה כחכמים – כפס"ד הרמב"ם¹⁰ „אחר שזורקין את הדם (דהתמיד) מטיב זה שבהיכל חמש נרות ויוצאין שניהם מן ההיכל . . ואח"כ מפיסין . . וזוכה בקטורת מי שזכה ונכנס ומקטיר, ואח"כ נכנס זה שזכה בדישון המנורה ומטיב שתי הנרות"¹¹.

ויש לבאר תוכן ענינם של הקטורת והדלקת הנרות ושייכותם זל"ז בעבודת האדם¹² – כידוע שכל העניינים שבמשכן ובמקדש ישנם בעבודת האדם בכל יום ויום במשכן ומקדש שבו (כמ"ש¹³ „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", „בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כאו"א"¹⁴).

9) והטעם שאומרים בכל יום „אביי הוה מסדר כו' אליבא דאבא שאול" – ראה לקמן ס"ט.

10) הלי' תמידין ומוספין פ"ו ה"ג"ד. וראה סמ"ג עשין קצב.

11) ולדעת הרמב"ם (שם פ"ג ה"ב) ש„הדלקת הנרות היא הטבתם" – י"ל שעשיית הקטורת היא באמצע הדלקת הנרות (בין הדלקת חמש נרות להדלקת שתי נרות). וגם להדעות (ראה כס"מ שם. אנציק' תלמודית ערך הדלקת הנרות. וש"נ) שהטבה אינה הדלקת הנרות, והדלקת הנרות היא רק בין הערביים – כיון שגם בין הערביים צ"ל הפסקה בין חמש נרות לשתי נרות (ראה בארוכה שו"ת הרשב"א ח"א סי' ע"ט-ט"ו), ולכו"ע (גם לאבא שאול) אי אפשר להקטיר בין הערביים לאחרי הדלקת המנורה (כנ"ל הערה 8), מפסיקים בקטורת בין חמש נרות לשתי נרות, ואם הטיב בבוקר (כשמצאן כבוים) צ"ל ההפסקה בהדלקה עצמה (ראה גם אנציק' תלמודית שם ע' תשנ"ו). ועצ"ע. ואכ"מ.

12) ראה גם תו"א וישב כט, א ואילך. שערי אורה שער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו פ"ו ואילך. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' שכב ואילך. אוה"ת חנוכה רפ, ב ואילך (ע"פ דעת אבא שאול). וראה גם המשך תער"ב ח"א פרי"י ואילך. ד"ה שמן וקטורת עור"ת. ועוד.

13) תרומה כה, ח.

14) ראה אלשיך עה"פ. ש"ה סט, א. ועוד.

15) הושע יד, ג. וראה שו"ע אדה"ו או"ח (מהדו"ב) סוס"א.

16) ל, לד ואילך. – ולהעיר, שהתחלת הקריאה דפרשת תשא היא במנחת שבת פ' תצוה (בהמשך לסיימה וחומתה בפרשת מזבח הקטורת).
17) כריתות ו, ו ואילך.

18) ועד"ז בסיום התפלה (ב, אין כאלקינו") – „פטום הקטורת הצרי והצפורן וכו'".

19) לאחרי הקדמת ב' פסוקים ראשונים דפרשת הנרות.

20) כה, א ובפרש"י.

שבה מדובר אודות כהונת אהרן?

ופרשת מזבח הקטורת – כפי שהקשו המפרשים²⁹ שמקומה (לכאורה) בפרשת תרומה, ביחד עם כל כלי המשכן (הארון, השולחן, המנורה ומזבח החיצון)³⁰, ולא בסוף פרשת תצוה, לאחר כל פרטי הענינים דהמשכן וכליו, בגדי כהונה והמילואים?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

כתיבת פרשת מזבח הקטורת (שלא במקומה, ביחד עם כל כלי המשכן בפרשת תרומה, אלא) לאחר המשכן וכליו, בגדי כהונה והמילואים, היא, כדי להדגיש המעלה המיוחדת של מזבח הקטורת³¹, כיון שעל ידה נשלמת עיקר כוונת המשכן (תחלת המחשבה סוף המעשה)³², כדאיתא במדרש³³ שכ"שנעשה המשכן וכל כליו ושחט את הקרבנות וכו' לא ירדה שכינה עד שהקריבו את הקטורת".

ומהביאורים בזה³⁴ – בעבודת האדם לקונו:

לכהנו לי"י²¹, „להכניסו לכהונה ע"י הבגדים שיהא כהן לי"י²²“, כמבואר בפרטיות בהמשך הפרשה (עד רביעי); ועד למילוי ידיהם לכהונה („וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם לכהן לי וגו' ומלאת יד אהרן ויד בניו"²³) ע"י פרטי הענינים דשבעת ימי המילואים („שעל ידי המילואים הללו נתמלאו ידיהם ונתקדשו לכהונה"²⁴) שנתבארו בהמשך הפרשה (מריביעי עד ששי²⁵).

וכיון שרובה ככולה של פרשת תצוה עוסקת בכהונתו של אהרן – צריך להבין: מהו הטעם שהתחלתה בפרשת הנרות וסיומה בפרשת מזבח הקטורת?

ויתירה מזו – שתי פרשיות אלו (פרשת הנרות ופרשת מזבח הקטורת) נכתבו לכאורה שלא במקומם:

פרשת הנרות – כיון ש„לא נאמרה (כאן) אלא על סדר מלאכת המשכן לפרש צורך המנורה"²⁶, מקומה (לכאורה) ב„סדר מלאכת המשכן“, בהמשך לעשיית המנורה בפרשת תרומה (ובפרט שבסיום מעשה המנורה נאמר²⁷ „והעלה את נרותי"²⁸), ולא בהתחלת פרשת תצוה

(21) שם, ב"ג.

(22) פרש"י שם, ג.

(23) כט, א"ט.

(24) פרש"י שם, לג.

(25) כולל גם (ההמשך דש"י ע"ד) הקרבת שני התמידין („וזה אשר תעשה על המזבח וגו' עולת תמיד" (שם, לח"מב) – שאין זה הציווי לדורות (שמקומו בפ' פינחס), אלא „אזהרה לימי המילואים" (פרש"י פינחס כח, ד).

(26) ופרשת מצות הנרות" היא בפ' אמור (כד, ב). והפירוש ד„ואתה תצוה" הוא ש„סוף לצוות את בני ישראל על כך" (פרש"י אמור שם).
(27) כה, לו.

(28) ופרטי הענינים ד„שמן זית זך כתיב למאור" – (נוסף על אמירתם בפ' אמור) יכולים להתבאר ביחד עם פרטי הענינים ד„בשמים לשמן

המשחה ולקטורת הסמים", שזכרו בהתחלת פרשת תרומה (כמו „שמן למאור"), ונתבארו בפרטיות בפ' תשא (ל, כב ואילך).

(29) רמב"ן, ספורנו, ש"ך, אוה"ח כאן, ועוד. וראה תו"ש עה"פ וש"ג.

(30) כבעשייתם בפועל (בפרשת ויקהל) – הארון, השולחן, המנורה, מזבח הקטורת ומזבח העולה.

(31) ראה רמב"ן, ש"ך, צרור המור, ועוד.

(32) צרור המור כאן.

(33) תנחומא פרשתנו טו (בסופו).

(34) במעלת הקטורת לגבי שאר הקרבנות – ראה גם זח"ב ריט, א. ז"ח שה"ש סח, א. וראה אוה"ת פרשתנו ע' א'תשנ"ט ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' ה ואילך. סה"מ תרנ"ו ע' קסב ואילך. המשך תער"ב ח"א פרי"ב ואילך. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' קנב, וש"ג.

הקטורת בפ"ע - לאחרי מלאכת המשכן, בגדי כהונה והמילואים:

בסיום וגמר כל פרטי הענינים דמלאכת המשכן, בגדי כהונה והמילואים (בפרשת תרומה, וברובה ככולה של פרשת תצוה) - מסיים והותם הכתוב בהסך הכל דכללות המשכן: „ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש (המשכן) בכבודי (שתשרה שכינתי בו) גוי' ושכנתי בתוך בני ישראל גוי' לשכני בתוכם”⁴¹.

ולאח"ז מוסיף (בפרשה בפ"ע) „ועשית מזבח מקטר קטורת”, „אמר כי עוד יתייחד להם שיעשו מזבח מקטר קטורת”⁴² - שזהו"ע נעלה יותר ב"לשכני בתוכם", כיון שע"י הקטורת נעשה הקישור והחיבור עם הקב"ה בתכלית השלימות.

ויומתק יותר שמזבח הקטורת הוא סיום והותם⁴³ פרשת תצוה - כי „תצוה”, מלשון צוותא וחיבור⁴⁴, מורה על הצוותא וחיבור דישראל עם הקב"ה, שעיקרו ושלימותו במזבח הקטורת (קישור וחיבור) שבסיום והותם פרשת תצוה, גמר ושלימות הצוותא וחיבור דישראל עם הקב"ה.

ד. ובעומק יותר - במזבח הקטורת מודגשת ההתקשרות דישראל עם הקב"ה („ישראל וקוב"ה כולא חד”⁴⁵) מצד עצם הנשמה, בחינת היחידה, „יחידה לייחדך”⁴⁶, שמייוחדת עם מהותו ועצמותו ית', ועל ידה נעשה עיקר ושלימות הענין ד"לשכני בתוכם", „לשכון אני

אמרו חז"ל”³⁵, „שתי מזבחות היו אחד של זהב (מזבח הפנימי”³⁶) כנגד נפש של אדם, ואחד של נחושת (מזבח החיצון”³⁶) כנגד גופו של אדם. . כשם שהגוף אוכל כך מזבח הנחושת קרבנותיו למאכל, וכשם שהנשמות אינן נהנות אלא מן הריח לכך לא ה' נקרב במזבח הזהב אלא קטורת סמים”³⁷, דבר העשוי לריח”.

ונוסף לזה - והא בהא תליא - שע"י הקרבנות (שע"ג מזבח הנחושת) נעשה הקירוב להקב"ה (קרבן מלשון קירוב”³⁸), ואילו ע"י הקטורת נעשה (לא רק קירוב, אלא יתירה מזה) הקישור והחיבור (קטורת מלשון קישור וחיבור”³⁹), ועד שנעשים מציאות אחת, כלשון הזהר”⁴⁰, „בהד קטירא אתקטרנא”.

ומזה מובן שעיקר כוונת המשכן - „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם” - נעשית ע"י הקטורת, שבה מודגשת עיקר ושלימות ההתקשרות עם הקב"ה שנעשים חד ממש.

וענין זה מודגש בכתיבת פרשת מזבח

(35) מדרש תדשא פי"א. וראה בארוכה כלי יקר כאן.

(36) להעיר, שמזבח הפנימי רומז על פנימיות הלב, ומזבח החיצון רומז על חיצוניות הלב (לקו"ת דרושי סוכות עת, ריש ע"ד. ובכ"מ).

(37) כמ"ש בסוף פרשתנו (ל, ט) „לא תעלו עליו גוי' ועולה ומנחה ונסך לא תסכו עליו” (וראה ראב"ע תרומה (כה), ש"על כן לא הוכיז מזבח הקטורת רק אחר מזבח העולה* בעבור שיהיר לא תעלו עליו עולה ומנחה ונסך”).

(38) ראה ס' הבהיר ס' מו (קט). ועוד.

(39) ראה צרור המור שם. סה"מ מלוקט שם. וש"נ.

(40) ח"ג (אדר"ז) רפת, א.

(41) כט, מג"מו ובפרש"י.

(42) רמב"ן כאן.

(43) „הכל הולך אחר החיתום” (ברכות יב, א).

(44) תו"א פרשתנו פב, א. ובכ"מ.

(45) ראה חז"ג עג, א.

(46) נוסח הושענות דיום ג' דהגה"ס.

* כלומר, לאחרי הציווי „וזה אשר תעשה על המזבח גוי' עולת תמיד”.

בתוכם⁴⁷, „אני” ממש.

וענין זה מרומז:

א) במדות המזבח, „אמה⁴⁸ ארכו ואמה רחבו⁴⁹ - „אמות יחידות . . (שרומז) על הנשמה שנקראת יחידה כמו שהקב"ה אחד כך היא יחידה⁵⁰,

ב) בסממני הקטורת (שבפרשת תשא, ובפירושה בתושבע"פ בברייתא דפטום הקטורת) ש, אחד עשר סממנים היו בה⁵¹ - שרומז⁵² על „אחד עשר יום מחורב⁵³, אחד עשר שלמעלה מעשרת הדברות שניתנו בחורב, בחינת „אנת הוא חד ולא בחושבן⁵⁴, עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מעשר ספירות, ודוגמתו בנשמה, בחי' היחידה, שלמעלה מעשר כחות פנימיים,

ג) בעבודת הקטורת - ש, בעת⁵⁵ שמקטירין הקטורת בהיכל בכל יום פורשין כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח לא יהי' שם אדם עד שיצא זה שהקטיר הקטורת . . שנאמר⁵⁶ (בסדר

עבודת יוהכ"פ⁵⁷) וכל אדם לא יהי' באוהל מועד וגו'⁵⁸, היינו, שעבודת הקטורת היא באופן שהכהן נמצא ביחידות עם הקב"ה, שרומז על ההתקשרות שמצד בחי' היחידה.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם במ"ש בסיום וחותם פרשת מזבח הקטורת (ופרשת תצוה⁵⁹), וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכיפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם קודש קדשים הוא להי" (אף ששייך לעבודת יוהכ"פ⁶⁰ שמקומה בפרשת אחריי⁶¹) - שבזה מרומז שעבודת הקטורת שבכל יום היא מעין ודוגמת עבודת הקטורת דכהן גדול⁶² ביום הכיפורים בקדש הקדשים, שבה מודגשת שלימות ההתאחדות דבחי' היחידה שבנפש (כה"ג) עם היחידה שבזמן („אחת בשנה", שרומז על בחי' היחידה שנקראת „אחת⁶³") והיחידה שבמקום (קדש הקדשים).

ויומתק יותר - שגם באמירת

57) אלא שביוהכ"פ ש, הקטרת הקטורת בקדש הקדשים כל העם פורשים מן ההיכל בלבד ואינם פורשים מבין האולם ולמזבח, שאין פורשין מבין האולם ולמזבח אלא בשעת הקטרה בהיכל בכל יום" (רמב"ם הל' עבודת יוהכ"פ פ"ד ה"ב).

58) רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"ג.

59) ולהעיר, שבכ"מ נקראת „ואתה תצוה" (נסמן בלק"ש חט"ז ע' 342 הערה 9). ש, „אתה" רומז על העצם שלמעלה, שעי' הוא"ו (ואתה") נמשך ומתחבר עם העצם הישראלי.

60) „אחת בשנה" - „ביום הכיפורים" (פרש"י).

61) „הוא שנאמר באחרי מות (טז, יח) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו" (פרש"י).

62) ודוגמתו בכא"א מישראל - „ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", „כהנים גדולים" (יתרו יט, ו ובבעה"ט). וראה רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל: „לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש כו' אשר נדבה רוחו אותו כו' ה"ו נתקדש קדש קדשים".

63) תוד"ה עד אחת - מנחות יח, א.

47) פרש"י שם, מו.

48) ל, ב.

49) „ואמתיים קומתו" - „גבוה על השולתן חצי אמה, אולי כן הי' גבוה על המנורה, והי' כנגד הכרובים שהם פורשים כנפים למעלה" (ראב"ע עה"פ). ולהעיר, שבהכרובים שהיו מעורין זה בזה נרמו שלימות החיבור והיחוד שהקב"ה וכנס"י (ראה יומא נד, א).

50) כלי יקר כאן.

51) ומרומז גם בפטוק, והקטיר עליו אהרן גוי' שבסוף פרשתנו, כדלקמן הערה 64.

52) אוה"ת פרשתנו ע' א'תססב. הנוכה רפב, ב. ועוד.

53) דברים א, ב.

54) תקו"ז בהקדמה (ז, א).

55) להעיר, ש, הקטורת שהיו מקטירין אתר התמיד (של בין הערביים) . . הי' כלה ב"א שעות חסר רביעי" (לחם משנה הל' תפלה פ"ג ה"ב).

56) אחרי טז, יז.

. ויעש לבית חלוני שקופים אטומים⁷⁰, תנא שקופים (רהבים) מבחוץ ואטומים (פיהם אטום וקצר) מבפנים (קצר מבפנים ומרחיב והולך לצד חוץ, כדי שתהא אורה יוצא מהיכל שתאיר לעולם, כי לא לאורה אני צריך. מחוץ לפרוכת העדות באוהל מועד, עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל" - שזהו"ע עיקרי בעשיית המשכן כדי שעל ידו תהי' השראת השכינה בעולם⁷¹, ועי' נשלם הקישור וחייבור דעליונים ותחתונים שהתחיל במתן-תורה⁷².

ועפ"ו יש לבאר הענין דעבודת הקטורת בזמן הטבת והעלאת הנרות (ב"עידן הטבה", ב"עידן הדלקה") - ששלימות ההתקשרות וההתחברות עם הקב"ה (מצד בחי' היחידה) שעבודת הקטורת נמשכת ומתגלה ומאירה ע"י הנרות בכל פרטי הדרגות ד"ג, הוי' נשמת אדם" (גם בכחות פנימיים) ובכל פרטי העבודה ד"ג, נר מצוה ותורה אור", ועד להמשכה והגילוי גם בעולם⁷³.

וענין זה מודגש יותר בכך שעבודת הקטורת היתה באמצע הטבת הנרות, שבה היו מפסיקין בין הטבת חמש נרות להטבת שתי נרות, כדעת חכמים שמפסיקין בקטורת, ולא כאבא שאול שמפסיקין בדם התמיד (כנ"ל ס"א) - שע"ו ניתוסף עילוי בהטבת שתי נרות⁷⁴,

הברייתא⁷⁵ דפטום הקטורת מזכירים ע"ד הקטורת דהכ"ג ביוהכ"פ: „ושלשה מנים יתרים שמהם מכניס כה"ג . . . ביום הכפורים", ולא עוד אלא שנוסף על המוכרח להזכיר ג' מנים דיוהכ"פ בנוגע להחשבון ד"ג, שלש מאות וששים ושמונה מנים (ש)היו בה" (לשס"ה ימים, ועוד ג' מנים ליוהכ"פ), מוסיפים ומדגישים גם ההכנה המיוחדת להקטורת דיוהכ"פ: „ומחזירן למכתשת בערב יום הכיפורים . . . כדי שתהא דקה מן הדקה" - שבוה מודגשת שייכותה של הקטורת דיוהכ"פ לכל יום.

ה. ועוד ענין עיקרי בעבודת הקטורת - „והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה⁷⁶“:

„נרות" - קאי על נשמות ישראל, „ג' הוי' נשמת אדם⁷⁵“, שהטבתן והדלקתן היא ע"י התורה ומצוות, „ג' מצוה ותורה אור⁷⁷“.

ונוסף לזה, ע"י הדלקת הנרות נמשך ומתגלה אור הקדושה גם בעולם, כדרשת חז"ל⁷⁸ על הפסוק⁷⁹, „ויקחו אליך שמן זית וך . . . אליך ולא לי, לא לאורה אני צריך

64 ראה אוה"ת פרשתנו ע' א'תשסג: „פסוק זה [ל, ז] יש בו ר"א תיבות, י"ל רמז לאחד עשר סממני הקטורת כו' . . . להמשיך גלוי אדון יחיד בכל הע"ס“.

ויש להוסיף, שבתוכן הפסוק ע"ד השייכות דקטורת לנרות מרומז שהמשכה והגילוי ד"ג, אחד עשר" (י"א סממני הקטורת) בכל הע"ס (בעולם) נעשה ע"י הנרות.

65 משלי כ, כז.

66 שם ו, כג.

67 ראה שמו"ר פרשתנו פל"ו, ג. וראה גם סה"מ מלוקט ח"ע ע' רצה ואליך. ושי"נ.

68 מנחות פו, ב ובפרש"י.

69 אמור כד, ב"ג.

70 מ"א ו, ד ובפרש"י.

71 „אימתי שרתה השכינה בארץ ביום שהוקם המשכן" (במדב"ר פ"ג, ב).

72 תנחומא ו'ארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.

73 ראה גם צרור המור כאן: „מזבת הקטורת . . . מקשר הדברים התחתונים בעליונים והעליונים בתחתונים“.

74 ועפ"ו יש לבאר הרמז בדיוק לשון הזהר והבחי' (לעיל הערה 3) „קטורת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב“, „שמן המגורה שהי' מתקרב בזמן הקטורת" (לשון קרבן שאינו רגיל ביחס

נתבאר לעיל (ס"ג) ש"תצוה" רומז על הצוותא וחיבור עם הקב"ה, שעיקרה ושלמותה במזבח הקטורת שבסיום וחזרת הפרשה.

וכשם שבפרשת הקטורת שבסיום וחזרת הפרשה מודגש שהדרגא דקטורת (קישור וחיבור) נמשכת ומתגלה בעולם ע"י הנרות, כך מודגש גם (ובעיקר) בהתחלת הפרשה שהדרגא ד"תצוה" (צוותא וחיבור, כמו "קטורת") נמשכת ומתגלה ומאירה ע"י הנרות – שהתחלת פרשת תצוה היא בפרשת הנרות⁷⁶: "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך גו' להעלות נר תמיד", "באוהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדות וגו'" – המשכת וגילוי הדרגא ד"תצוה".

בסגנון אחר קצת:

תוכנה של פרשת תצוה (רובה ככולה) הוא ע"ד כהונת אהרן ובניו לעבודה במשכן, שע"ז, ונקדש (המשכן) בכבודי" (שתשרה שכינתי בו). ולכן, פתיחת הפרשה היא בעבודה העיקרית דאהרן ובניו שעל ידה נעשית השראת השכינה בגילוי – פרשת הנרות; וסיומה וחזרתה בשלימות השראת השכינה ע"י עבודת הקטורת (והמשכה והתגלותה ע"י הנרות) – בפרשת מזבח הקטורת (שבסיומה וחזרתה נזכר גם ע"ד הטבת והעלאת הנרות).

ז. וביאור הענין בעבודת האדם בכל יום:

כיון שבכל יום נעשה האדם, כרי' חדשה⁷⁹, צ"ל חידוש בכל עניני עבודתו

שלהיותה לאחרי הקטורת, מודגש בה ביותר המשכת וההתגלות דרגת הקטורת (שלמעלה מדרגת הקרבנות שכללותם קרבן התמיד, כדעת אבא שאול שמפסיקין בדם התמיד), שגם דרגא זו תומשך ותתגלה בעבודה דכחות הגלויים ועד גם בעולם⁷⁵.

ויומתק יותר ע"פ מ"ש הרמב"ם⁷⁶: שלאחרי הטבת חמש נרות, נכנס (מי שזכה בקטורת) ומקטיר, ואח"כ נכנס זה שזכה בדישון המנורה ומטיב שתי הנרות ויוצא זה שהקטיר עם מדשן המנורה – שמוסיף על לשון המשנה⁷⁷, "באו ועמדו כו'", ומדגיש שלאחרי שהכהן המקטיר מסיים עבודתו, אינו יוצא מיד, אלא נשאר בפנים עד שנכנס הכהן להטיב שתי הנרות, ורק לאחרי גמר הטבת הנרות יוצאים שניהם יחדיו – דיש לומר, שבוה מרומז שבהטבת שתי הנרות ישנו גם הסיוע של הכהן המקטיר הקטורת, כדי שע"י הנרות תומשך ותתגלה גם דרגת ההתקשרות וההתחברות שע"י הקטורת.

ו. עפ"ז יש לבאר גם הטעם שהתחלת פרשת תצוה היא בפרשת הנרות:

לשמן) – שע"י הקרבת הקטורת באמצע הטבת הנרות נעשה העילוי והקירוב (קרבן) ד(נפעולת הטבת הנרות (שמן) להמשכת וגילוי דרגת הקטורת.

75 ולהעיר, ששתי נרות (שהטבתם שלאחרי הקטורת) רומזים ליסוד ומלכות (אוה"ת פרשתנו ע' איתסג ואילך. בהעלותך ע' שמו), ועל ידם נעשה ההמשכה והגילוי בב"ע (אוה"ת תנוכה רפו, סע"א) – שבהם מודגש יותר ההמשכה והגילוי בעולם*.

76 ה' תמידין ומוספין פ"ו ה"ד.

77 תמיד פ"ז מ"ב.

78 לא רק הזכרת הנרות (כבדרך אגב) בפרשת מזבח הקטורת (בשייכות לזמן עבודת הקטורת), כבסיום הפרשה.

79 שו"ע אדה"א או"ח רס"ד, ורס"ו. וראה שם סמ"ו ס"ו.

* וראה אוה"ת פרשתנו ס"ע איתסב (מגוכתי"ק) ש"נ ר' ז' מחבר שמים עם ארץ".

יתרים שמהם מכניס כה"ג כו"י⁸⁵.

ויש לומר, שבוה מרומז שנוסף על עבודת הקטורת השייכת ליום זה, צ"ל בכל יום כללות הענין דעשיית הקטורת – שמתחדש כללות הקישור והחיבור דעצם הנשמה, בחי' היחידה, עם הקב"ה, שעל ידה נעשה עיקר ושלימות הענין ד"לשכני בתוכם".

ה. ועוד ועיקר – שעבודת הקטורת היא „בהטיבו את הנרות גו' ובהעלות אהרן את הנרות“, היינו, שהתחדשות שבעשיית הקטורת (הקישור והחיבור דעצם הנשמה עם הקב"ה) נמשכת ומתגלה ומאירה בכל עניני עבודת היום, וגם כשעוסק בעניני העולם⁸⁶ „כל מעשיך יהיו לשם שמים“⁸⁷ „ובכל דרכיך דעהו“⁸⁸:

התחדשות הקישור והחיבור דעצם הנשמה עם הקב"ה בכל יום נעשה בשעת ק"ש ותפלה, שהו"ע המס"נ באחד⁸⁹,

85 „והשאר הוא מותר הקטורת“ (הל' שקלים וכלי המקדש שם). וגם י"א המנים שנשארו בשנה פשוטה שאינה אלא שני ימים הם בכלל מותר הקטורת (רע"ב לשקלים פ"ד מ"ה).

86 להעיר שהטעם ד„חדשים לקטורת“ (כנ"ל הערה 81) הוא „מפני שמעשרת“ (יומא שם), דיש לומר, שבוה מרומז הקשר והשייכות לעניני העולם (עשירות כפשוטה).

87 אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

88 משלי ג, ו. וראה רמב"ם שם. שו"ע אדה"ו או"ח סקנ"ו ס"ב.

89 ראה אוה"ת פרשתנו (ס"ע א'תססד ואילך. חנוכה רפב, ב) השייכות דק"ש לקטורת (כמודגש בזמן ק"ש עד סוף ג' שעות, כמו הקטורת בבוקר בבוקר, בג' שעות, קודם הקרבת התמיד שזמנו בד' שעות) – שק"ש הוא בחי' ריח, לריח שמינין, לריח בגימטריא רמ"ח היינו רמ"ח תיבין דק"ש (ולכן הבין הינוקא בריחא דלבושייהו שלא קראו ק"ש).

„בכל יום יהיו בעיניך חדשים“⁹⁰, שנקודתם ותוכנם „לשכני (לשכון אני) בתוכם“, ומתחיל מהחידוש בעבודת הקטורת⁹¹ (בהתחלת היום, „בבוקר בבוקר“⁹²), שהיא עיקר ושלימות ד„לשכני בתוכם“, מצד בחי' היחידה.

וענין זה מודגש באמירת פרשת הקטורת בכל יום:

נוסף על אמירת הפסוקים שבהם מדובר אודות עבודת הקטורת ביום זה („והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר . . . (ו)בין הערביים יקטירנה“), מקדימים ואומרים גם הפסוקים שבהם מדובר אודות הכנת הקטורת („קח לך סמים וגו'“), ולאח"ז מוסיפים גם פרטי הענינים דהכנת הקטורת שנתבארו בברייתא דפטום הקטורת – אע"פ שהמדובר אודות הכנת כל כמות הקטורת הדרושה לכל השנה (שהיו מכינים בבת אחת ולא בכל יום בפ"ע)⁹³, כמ"ש בברייתא „שלש מאות וששים ושמונה מנים היו בה, שלש מאות וששים וחמשה כמניין ימות החמה“⁹⁴ . . . ושלשה מנים

80 שם ס"א ס"ב.

81 להעיר מהענין ד„חדשים לקטורת“ (יומא כו, א. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ד ה"ז).

82 ראה פסחים נט, א (ובפרש"י): „אין לך דבר (באשים) שקודם לתמיד של שחר אלא קטורת בלבד, שנאמר בה בבוקר בבוקר“ (וראה אוה"ת פרשתנו ע' א'תשסג. חנוכה רפ, ב).

83 „הקטורת נעשית בכל שנה ושנה“ (רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ב), מפני שצריך להביאה מתרומה חדשה (הל' שקלים פ"ד הי"ב). ו„פעמיים בשנה היו מחזירין אותה למכתשת, בימות החמה היו מפורים אותה כדי שלא תתעפש, ובימות הגשמים צוברין אותה כדי שלא יפוג ריחה“ (הל' כלי המקדש שם ה"ז).

84 ולא היו עושין כנגד ימות הלבנה, לפי שהי' חסר בשנה מעוברת (פ"י הרא"ש – הובא בשמ"ק כריתות שם). וראה הערה הבאה.

הנשמה, ההתקשרות וההתחברות עם הקב"ה בתכלית היחוד, "בחד קטירא אתקטרנא", שבכל מעמד ומצב (מערב עד בוקר) ה"ה בקיום ותוקף נצחי ("חוקת עולם").

ט. ויש להוסיף ולבאר הטעם שאומרים בכל יום, "אבי" הוא מסדר סדר המערכה משמא דגמרא אליבא דאבא שאול. . הטבת חמש נרות קודמת לדם התמיד, ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות, והטבת שתי נרות קודמת לקטורת" – אף שהלכה כחכמים שהקטורת היא בין הטבת חמש נרות להטבת שתי נרות:

הב"י⁹⁰ כותב ש, "אע"פ שהרמב"ם . . פסק כרבנן דפליגי אבא שאול ואמרי קטורת מפסיק בין הטבת חמש להטבת שתיים ושחיטת התמיד וזריקתו קודם להטבת חמש, וכן נראה דעת הסמ"ג . . ולפ"ז ה' ראוי לסדר כך . . דם התמיד קודם להטבת חמש נרות והטבת חמש נרות קודם לקטורת וקטורת קודם להטבת שתי נרות . . מאחר שמצאו העולם שאביי סדר הסדר אליבא דאבא שאול, משמע דס"ל דהכי הלכתא, ולכן לא רצו לשנות הסדר ההוא"⁹⁸.

ולכאורה צריך להבין:

(א) הרי גם הרמב"ם והסמ"ג ידעו שאביי סדר הסדר אליבא דאבא שאול שמוה משמע דס"ל דהכי הלכתא, ואעפ"כ פסקו שהלכה כחכמים, ומה חידוש, נמצאו העולם שאביי סדר כאבא שאול, שלכן "לא רצו לשנות הסדר ההוא", ושינו פסק הרמב"ם והסמ"ג שהלכה כחכמים?

ותכלית הביטול דעמידה לפני המלך שבתפלת העמידה⁹⁰.

וענין זה נמשך ומתגלה גם לאחר גמר העבודה דק"ש ותפלה, במשך כל היום כולו – שגם בשעה שעוסק בעניני העולם, "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"⁹¹, שאז צריך להרהר ולדבר בעניני העסק באופן ד, "משאו ומתנו באמונה"⁹², ובהכרח שיסיח דעתו ומחשבתו מהדביקות שבשעת ק"ש ותפלה⁹³ [וע"ד מ"ש רבינו הזקן בספר התניא⁹⁴ שאף ש, יחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד", מ"מ, "למטה הוא תחת הזמן ובאותה שעה לבדה שעוסק בה בתורה או במצוה, כי אח"כ אם עוסק בדבר אחר נפרד מהיחוד העליון למטה"⁹⁵], מ"מ, ניכרת אצלו נקודת היהדות שמצד עצם

90 להעיר מהשייכות התפלה לקטורת – כמ"ש (תהלים קמא, ב), "תכון תפילתי קטורת לפניך" (וראה ח"א שבהערה 3).

91 ברכות לה, ב.

92 יומא פו, א.

93 ויתירה מזה: גם כשעוסק בלימוד התורה, ש, עסק התורה . . הוא ג"כ ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף . . שאינה מהרהרת בעניני העולם" (תניא ספמ"א), הרי, ההתבוננות דמס"ג היא רק הכנה בהתחלת הלימוד (ולכל היותר בכל שעה (שם)), אבל בעת הלימוד עצמו צ"ל דעתו ומחשבתו מונחת בפרטי הענינים שלומד בתורה כפי שנתלבשה בעניני העולם, "המחליף פרה בחמור", וכיו"ב. ועד"ו כשעוסק בקיום המצוות, ובפרט במצות צדקה וגמ"ח (כללות כל המצוות), שדעתו ומחשבתו צ"ל מונחים בהשתדלות טובתו של חברו בענינים גשמיים, וכיו"ב.

94 פכ"ה (לב, א).

95 ושם: "והיינו כשעוסק בדברים בטלים לגמרי שאין בהם צורך כלל לעבודת ה', משא"כ בנוד"ד, שהתעסקות בעניני העולם היא, לשם שמים". אבל, גם כשעוסק בעניני העולם, לשם שמים, ואפילו באופן ש, בכל דרכיך דעהו", בהכרח שיסיח דעתו מהדביקות שבשעת ק"ש ותפלה.

96 יומא לג, א.

97 או"ח סמ"ח (ד"ה ויש נוהגין).

98 ובספר האשכול: "תקנו לאמרו מפני שכולל כל העבודות שהיו במקדש ופרשיותיהן".

בכל יום, לא רצו לשנות הסדר ההוא" ססירד אביי אליבא דאבא שאול ש,הטבת שתי נרות קודמת לקטורת" - כי, במצב של העלם והסתר דומן הגלות לא שייך¹⁰⁶ (כ"כ) שבחינת היחידה תומשך ותתגלה¹⁰⁷ בעבודה בכחות פנימיים ועד להמשכה והגילוי בעולם שמרומז בהקדמת הקטורת להטבת שתי נרות (שהרי לדעת אבא שאול הקטורת אינה הקדמה להטבת שתי נרות, אלא עבודה בפ"ע).

אבל בנוגע לאמירת סדר העבודה ביוהכ"פ - כיון שביהכ"פ נמצאים בני"ג (גם בזמן הגלות) בדרגא נעלית¹⁰⁸, ועד שכאו"א מישראל הוא בדוגמת הכה"ג שנכנס לפני ולפנים¹⁰⁹, אומרים⁹⁹, "לפנים יכנס להטיב חמש נרות ולהקטיר קטורת הבוקר ולהטיב את שתי הנרות הנשארות", כההלכה כדעת חכמים

(ב) ועיקר: בסדר עבודת יוהכ"פ אומרים⁹⁹, "לפנים יכנס להטיב חמש נרות ולהקטיר קטורת הבוקר ולהטיב את שתי הנרות הנשארות" - כדעת חכמים שהלכה כמותם, ולא כאביי שסדר הסדר כאבא שאול¹⁰⁰. וממה-נפשך: אם בסדר עבודת יוהכ"פ שינו מדברי אביי שפסק כאבא שאול, למה לא שינו בסדר המערכה שבכל יום?

ויש לומר הביאור בזה - בפנימיות הענינים:

"(מצאו) העולם", מלשון העלם (והסתר)¹⁰¹, מורה על מעמד ומצב הגלות, "בנים שגלו מעל שולחן אביהם"¹⁰², שאז הם במעמד ומצב ד"יתום", כמרומז בשמו של "אביי", ר"ת "אשר"¹⁰³ בך ירוחם יתום¹⁰⁴, כיון שאביהם נמצא במקום אחר (כביכול), כמרומז בשמו של "אבא שאול", שצריכים "להשאיל" (כביכול) את האבא ממקום אחר.

ולכן, בנוגע לאמירת¹⁰⁵ סדר המערכה

106 ועפ"י יומתק שרוב הביאורים בדרושי חסידות (שבהערה 12) הם כדעת אבא שאול, אף שהלכה כחכמים (כמודגש וכמ"פ באוה"ת שם, ואעפ"כ, לא נתבאר תוכן הענין דההפסק בקטורת בין הטבת חמש לשתיים בעבודת האדם).

וראה אוה"ת פרשתנו (ע' א'תשסב - מגובתיים): "ה' נרות בחי' אירוסין . . . אח"כ קטורת פנימי' הלב נשואה, וכמ"כ המשכה ב' נרות (שלאח"ז) יחוד יסוד ומל' זהו נישואין" - שענין זה שייך (בעיקר) לעתיד לבוא, "לימות המשיח יהיו נישואין" (שמו"ר ספ"טו).

107 אבל בחי' היחידה (קטורת) כפי שהיא בפ"ע, שהו"ע המס"ב - מודגש בזמן הגלות יותר מאשר בזמן הבית. ויש לומר, שענין זה מרומז בסדר דאביי אליבא דאבא שאול (בזמן הגלות) - שהקטורת אינה הקדמה להטבת שתי נרות (המשכת היחידה בדרגת הגילויים), אלא היא עבודה בפ"ע, מ"ס"ב בטהרתה.

108 ראה שו"ע אדה"ו או"ח תר"י ס"ט. סתרי"ט ס"ט.

109 שלכן אומר כאו"א מישראל כל סדר עבודת הכה"ג, כולל כל תפלתו של הכה"ג, ומסיים: "כמו שמעתי תפלת כה"ג . . . כמו כן מפינו תשמע".

99 בפיוט "תכנת כל אלה".

100 ראה גם שער הכולל פ"ג אות כ (ובהערתי שם*). וראה לקמן הערה 110).

101 לקו"ת שלה לו, ד. ובכ"מ.

102 ברכות ג, סע"א.

103 הושע יד, ד.

104 דכיון שקודם שנולד מת אביו, ואחר שנולד מתה אמו, אמרו עליו, "אשר בך ירוחם יתום", ועש"ז נקרא "אביי" (אף ששמו נחמני) - סדה"ד בערכו.

105 אמירה בזמן הגלות באופן ד"ונשלמה פרים שפתינו", משא"כ בנוגע לעבודה בפועל בזמן שביהמ"ק קיים, שעל זה קאי פסק הרמב"ם והסמ"ג שהלכה כחכמים.

* בשער הכולל הנדפס בסיזור תורה אור קה"ת תשמ"ו (רנו, ר). ובשער הכולל (הוצאת קה"ת תנשי"א) ע' טו. המו"ל.

משמיעין על השקלים כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו ויהי עתיד ליתן¹¹² ל"תרומת הלשכה"¹¹³, ש"לוקחין ממנה תמידין של כל יום וכו' והקטורת ושכר עשייתה"¹¹⁴, "משיגיע ראש חודש ניסן . . . לוקחין את הקטורת מהן מתרומה חדשה כדי להקריבה ממצעות תרומה חדשה"¹¹⁵.

ועפ"ז יש לומר, שקריאת פרשת הקטורת (בסוף פרשת תצוה ובהתחלת פרשת תשא) בחודש אדר, היא נתינת-כה לחידוש כללות העבודה דעשיית הקטורת והקרבתה (מתרומה חדשה) על כל השנה כולה¹¹⁶, שבה מודגש עיקר ושלמות העבודה במשכן, "לשכני בתוכם", שההתקשרות וההתחברות עם הקב"ה מצד עצם הנשמה, בחי' היחידה (קטורת), נמשכת ומתגלה ומאירה בכחות הפנימיים, ובכל עניני העבודה, ועד לעבודה בעניני העולם (נרות).

ויש להוסיף בהשייכות דנרות (שמן) וקטורת לחודש אדר - "שמן וקטורת ישמח לב"¹¹⁷, ו"משנכנס אדר מרבין בשמחה"¹¹⁸.

וכל זה מודגש יותר בקביעות שנה זו - שיום השבת פרשת תצוה חל ביום י"א אדר, וערב שבת ("מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת"¹¹⁹) ביום י"ד אדר: יום השבת קשור עם בחי' היחידה

שקטורת קודמת להטבת שתי נרות, שרומזו על ההמשכה והגילוי דבחינת היחידה בעבודה בכחות פנימיים ועד לההמשכה והגילוי בעולם¹¹⁰.

ויש לומר, שמאמירת סדר העבודה ביוהכ"פ ("אחת בשנה") נמשך על כל השנה כולה [כמרומז באמירת הברייתא דפטום הקטורת: "ושלשה מנים יתרים שמהם מכניס כהן גדול . . . ביום הכיפורים ומחזירן למכתשת בערב יום הכיפורים . . . כדי שתהא דקה מן הדקה"], שגם בכל יום יהי מעין ודוגמת השלימות דיוהכ"פ שהקטורת היא באמצע הטבת הנרות.

י. ונתינת-כה מיוחדת בכהנ"ל - בזמן המיוחד בשנה ("אחת בשנה") שקורין בתורה (בציבור ובברכה לפני ולאחרי) פרשת תצוה:

פרשת תצוה - שסיומה וחותמה בפרשת מזבח הקטורת והקטרתה, והמשכה בפרשת תשא (לאחרי ההקדמה דמחצית השקל) בעשיית הקטורת, "קח לך סמים וגו' ועשית אותה קטורת גו'" - קורין לעולם בחודש אדר¹¹¹.

ומהטעמים לזה - כיון ש"באחד באדר

110) להעיר שהחילוק בין כל יום ליוהכ"פ מרומז גם בהחילוק בסתם משנה - שבמסכת תמיד (הסדר התמידי בכל יום) נקט כאבא שאול ("מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא שתי נרות כו'" (ואח"כ) "מי שזכה בקטורת כו'" (פ"ו מ"א" ג. וראה פיהמ"ש להרמב"ם שם), ובמסכת יומא (הסדר דיוהכ"פ) נקט כחכמים ("מקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות" (פ"א מ"ב), נכנס להקטיר קטורת של שחר ולהיטיב את הנרות" (פ"ג מ"ד)).

111) ובשנת העיבור - באדר ראשון, "ראשון" גם במעלה וחשיבות, ומצינו בהלכה שבכמה ענינים נקרא אדר ראשון אדר סתם (ראה טוא"ח סתכ"ח. רמ"א שם סתכ"ז. טושו"ע חו"מ סמ"ג סכ"ח).

112) רמב"ם הל' שקלים פ"א ה"ט.

113) שם פ"ב ה"ד.

114) שם רפ"ד.

115) שם ספ"ד.

116) ומה לוקחים כח להחידוש הפרטי שבכל

יום יהיו חדשים.

117) ראה לעיל הערה 3.

118) תענית כט, סע"א.

119) ע"ז ג, סע"א.

שמצד הכחות הפנימיים (עשר)¹²⁷.

יא. ויה"ר שכאו"א מישראל ינצל הנתינת כח דערב שבת ויום הש"ק פרשת תצוה, יו"ד וי"א אד"ר, לפעול בעצמו החידוש בעבודת הקטורת והמשכתה והתגלותה בכל עניני העבודה על כל השנה כולה.

ועוד ועיקר - שנוסף על הפעולה בעצמו צריך לפעול כהנ"ל גם על הזולת, ומה טוב - על עשרה מישראל, עדה קדושה¹²⁸, שבוה נכללת השלימות דכל בניי (כמובן מנוסח ברכת הזימון „אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא“¹²⁹).

ולהוסיף, שהפעולה על הזולת מודגשת ביותר בהדלקת המנורה שבפרשת תצוה - פעולתו של אהרן הכהן בכל שבעת הסוגים דבני¹³⁰, „להעלות נר תמיד“, „מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליי“¹³¹, ש„נר הוי נשמת אדם“ יאיר ב„נר מצוה ותורה אור“, שזוהי גם עבודת כאו"א מישראל, כהוראת המשנה¹³²: „הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה“.

ועיקר כל העיקרים - שמהקריאה והלימוד בתורה¹³³ בענין הדלקת הנרות

שבישראל - כמארו¹²⁰ „אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן (ששת ימי השבוע) יש בן זוג, ולי אין בן זוג (יחידה), א"ל הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך“, כיון שגם כנסת ישראל היא „יחידה“, כמ"ש¹²¹, „הן עם לבדד ישכון“, „כל האותיות מזדווגין חוץ מב' אותיות אלו (ה"ן) . . (ש)אינן אלא לעצמן, כך ישראל אינן . . אלא לעצמן“¹²², בחי' היחידה¹²³, ובהדגשה יתירה ביום השבת שחל ביום י"א בחודש¹²⁴ - יום אחד עשר, „אנת הוא חד ולא בחושבן“, שקשור עם בחי' היחידה.

וערב שבת, שחל ביום העשירי בחודש - מורה על שלימות העבודה דישראל (שדומין ללבנה ומונין ללבנה¹²⁵) בעשר כחות הנפש, כחות פנימיים.

וחיבורם יחד - „מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת“ - מורה על המשכת וגילוי בחי' היחידה (אחד עשר) בכחות פנימיים (עשר).

ויש לומר, שכשקורין פרשת תצוה בקביעות זו מודגש יותר תוכן הפרשה - שע"י הנרות¹²⁶ נעשה המשכת וגילוי הקטורת (אחד עשר) בכל עניני העבודה

(120) ב"ר פ' י"א, ה.

(121) בלק כג, ט.

(122) שמור"פ פט"ו, ז.

(123) ראה לקו"ת שה"ש בסופו. וראה ספר הערכים יחב"ד מערכת אותיות בסופו. וש"נ.

(124) ובפרט בחודש אדר - שישנה כבר השלימות דאחד עשר חדשי השנה (מניסן עד שבט).

(125) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(126) להעיר מהשייכות לנרות שבת (ששייכים לנרות המקדש (ראה יל"ש ר"פ בהעלותך)) שהדלקתן היא כניסת השבת - החיבור דיום העשירי (ערב שבת) עם יום אחד עשר (שבת).

(127) לשלימות הענין - ראה סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 402 (לעיל ע' 338) ואילך.

(128) ראה ברכות כא, ב. וש"נ.

(129) שם מט, ב - במשנה.

(130) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

(131) ריש פרשתנו ובפרש"י.

(132) אבות פ"א מי"ב.

(133) וכלשון הכתוב בהפסרה ד' תצוה (יחזקאל מג, י"א): „הגד את בית ישראל את הבית גו' צורת הבית ותכונתו גו' וכל תורתיו הודע אותם גו'“, וכמבואר במדרש (תנחומא צו יד) ש„א"ל הקב"ה (ליחזקאל) . . לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר

בזמן המנחה דיום הש"ק י"א אד"ר, בסמיכות ולאחרי הקריאה בפרשת תצוה: „להעלות נר תמיד“, „ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה“ - „אין מחנכין מזבח הזהב אלא בקטורת של בין הערביים“¹³⁶, ו„אין מחנכין את המנורה אלא בהדלקת שבעה נרות“ בין הערביים“¹³⁷ - תיכף ומיד ממש.

136 רמב"ם הל' תמידין ומוספין רפ"ג.

137 שם הלכה י"א.

והקטרת הקטורת נזכה תיכף ומיד לקיים מצות הדלקת הנרות והקטרת הקטורת ע"י הכה"ג בביהמ"ק השלישי¹³⁴, ש„בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים“¹³⁵ -

קרייתה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית“, ועד שאין בנין ביתי בטל (ראה לקו"ש חי"ח ע' 412 ואילך. וש"ג).

134 כולל גם עבודת הקטורת ע"י הכה"ג בקדש הקדשים - „בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה“ (ויק"ר פכ"א, זו ועוד).

135 פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".
מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
הקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

האשה החשובה והחסודה מרת פייגל צפורה ע"ה
בת הרב ר' משה ע"ה ראפ
נפטרה ש"ק פ' תצוה, י"ג אדר ה'תשע"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל.: (718) 753-6844

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>